

Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés 2009

Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés 2009

A kiadvány megjelenését támogatta:

NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM

Tartalomjegyzék

Módszertan	5
Demográfiai folyamatok	7
Településszerkezet	8
Oktatás	9
Ingázás	11
Nyelvtudás	11
Tanulási lehetőségek a településen és a környéken	12
Foglalkoztatás	13
Munkahelyi, elhelyezkedési preferenciák	16
Gazdasági-szociális helyzet	17
Családi helyzet.....	17
Fogyasztási szokások	18
Szabadidő	19
Szabadidő eltöltés	19
Sportolási szokások.....	22
Kultúrafogyasztás.....	23
Egészség, közérzet	25
Közérzet, egészségi állapot	28
Közösség, részvétel, közélet	29
Gyermek és ifjúsági érdekképviseletek helyzete	32
Fiatalok társadalmi aktivitása, szervezetekhez való kötődése	35
Ifjúság szakmai intézményrendszer	37
Foglalkoztatási és Szociális Hivatal	
Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat	
Dél-Dunántúli Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda	37
Megyei Ifjúsági Szakmai-Módszertani	
Szolgáltató Központok (ISZMK)	38
„Tett-Hely” Hálózat, Baranya Ifjúságáért	

Nonprofit Kft. (BIN Kft.)	39
Polip Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda, Polip Ifjúsági Egyesület.....	40
Somogy Ifjúságért Egyesület.....	41
További ifjúsági információs és tanácsadó szolgáltatók	42
Compass Európai Ifjúsági Közösségért Egyesület	42
Faág Baráti Kör Egyesület.....	43
Egy Hajóban Gyermek- és Ifjúságvédő Alapítvány	44
Sásdi kistérségi információs pont hálózat	46
Helyiérték Információs Pont (HIP), Helyiérték Egyesület	46
CSIP – a főhadiszállás Nagybjomban.....	47
Integrált közösségi szolgáltató terek (IKSZT).....	47
Szolgáltatások	48
Települések ifjúsági szolgáltatásai	48
Az ifjúsági feladatokra és célokra fordított összeg és az Ifjúsági Alap	52
Ifjúsági célra fordított források	53
DDRIT 2006-2009.....	54
Központi források (GYIA, SZMM) 2006-2009.....	56
FLP 2007-2009.....	56
TÁMOP 5.2.5 B komponens.....	57
Régiós összegzés	58
Összegzés	61
Felhasznált irodalom	65

Módszertan

A regionális ifjúsági helyzetelemzés alapját az Ifjúság 2008 országos kutatás másodelemzése adja. Ez a kutatás nemcsak országos, de régiós szinten is reprezentatív, sok témakört érint, így pótolhatatlan adatokkal szolgál a 15-29 éves korosztályról. Ezt kiegészítendő gyűjtöttünk még adatokat, statisztikákat és elemzéseket az ifjúsági korosztállyal kapcsolatban. Ezek a források nagyrészt a Központi Statisztikai Hivatal régiós és országos kimutatásai, az Oktatási és Kulturális Minisztérium, valamint a Szociális és Munkaügyi Minisztérium jelentései és statisztikái. Nélkülözhetetlen információkkal szolgál a Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ és természetesen a MOBILITÁS Országos Ifjúsági Szolgálat saját adataival és pályázati statisztikáival. A másodelemzéseknél többnyire 2005 utáni adatokat igyekeztünk figyelembe venni, hiszen az is szempont volt, hogy az előző, 2005-ben megjelent regionális ifjúsági helyzetelemzéshez képest milyen változások, elmozdulások tapasztalhatóak a korosztályra vonatkozóan.

Szükségesnek éreztük a másodelemzéseket kiegészíteni két regionális kutatással, mely valós helyzetképet adhat a számunkra fontos szempontok szerint, úgymint a fiatalok egészségi, közösségi és közéleti helyzete, ifjúságszakmai intézményrendszer, szolgáltatások és ifjúsági források helyzetképe. Ez két, módszertanilag eltérő vizsgálatot jelentett: egy kvalitatív fókuszcsoportos interjúsorozatot, és egy kvantitatív, önkitaltós kérdőíves adatfelvételt.

A fókuszcsoportos vizsgálat célja az volt, hogy megkísérelje felmérni a régió lakosságmegetartó erejét, és képet kapjon a fiatalok életminőség-értelmezéséről. A Dél-dunántúli régió hat helyszínén (megyéenként 2-2 településen) készítettünk fókuszcsoportos interjúkat az ifjúság körében. Az ezekben résztvevő fiatalok válogatásánál elsődleges szempont volt, hogy minden csoport nemre és korösszetételre vonatkozóan vegyes legyen, továbbá minden településtípust képviseljenek. A csoportok nagysága változó volt, attól függően, hogy a kiválogatott fiatalok közül mennyien jöttek el ténylegesen a beszélgetésre: a vizsgálatban az ideálisnak tekintett 15 főnél részt vettek sokkal kisebb (5-6 fős) csoportok is, de a legtöbb csoport 10-15 fős volt. Településtípus szerinti torzulás csak a pécsi csoportnál nehezítette a többi csoporttal való összehasonlítást, itt ugyanis zömmel Pécssett élő fiatalok jöttek el és a környékbeli falvak nem kaptak képviselőt. Az interjúk hossza átlagosan másfél-két órás volt.

A fókuszcsoportos interjú vezérfonalát alkotó kérdéssor összeállítását a Mobilitás DDRISZI munkatársai a PTE BTK Szociológiai Tanszékének MA szociológia szakos hallgatóinak aktív közreműködésével végezték, és a csoportos interjúk moderátorai is a hallgatók voltak. A hallgatói csoport szakmai vezetője *Péntek Eszter*, a Szociológia Tanszék oktatója volt.

A kérdőíves kutatás céljai között szerepelt annak feltérképezése, hogy a kérdőívet kitöltő települési önkormányzatok milyen módon támogatják a településükön élő fiatalokat, mennyire működnek együtt az ifjúsági korosztály közösségeivel, illetve maguk a közösségek milyen módon járulnak hozzá a település életéhez. A vizsgálat tárgyát képezte még, hogy az önkormányzatok mekkora hangsúlyt fektetnek

az ifjúsági korosztályt érintő kérdésekre, teendőkre. A kérdőív – amely egyaránt tartalmazott nominális és nyitott kérdéseket – szerkesztésében segítségünkre volt *Molnár Zsuzsanna* szociológus-kutató.

A Dél-dunántúli régió összes települési önkormányzatának postáztunk felhívást a kérdőív kitöltésére 2009. szeptember 3-án, ami szám szerint 653 települést jelentett. Két hétre rá egy emlékeztető levéllel próbáltuk a válaszadási hajlandóságot növelni.

A válaszadásra internetes felületen és papír alapon egyaránt lehetősége volt az önkormányzatnak. Megközelítőleg a válaszadók 70%-a az internetes felületen történő kitöltést részesítette előnyben. A kutatást október 12-én zártuk le. Az ezt megelőző két hétben mintegy 200 önkormányzatot kerestünk fel telefonon is. A válaszadásra ösztönzés mellett az volt a célunk, hogy a kistérségi szintű reprezentativitást növeljük. Ebben az erőfeszítésben óriási segítséget jelentett *Kürtössyné Prantner Judit* munkatársunk, és külsős önkéntesek munkája. Minden igyekezetünk ellenére a kutatást 25,3%-os válaszadási hajlandóság mellett kellett lezárunk, ami 159 kitöltött kérdőívet jelentett. A kutatási eredmények elemzését a Pécsi Tudományegyetem Szociológia Tanszékének 16 hallgatója készítette el. Ebben a munkában a hallgatói csoport szakmai vezetője *Bognár Adrienn*, a Szociológia Tanszék oktatója volt.

A fókuszcsoporthoz interjúk elkészítésében és elemzésében, a kérdőíves kutatás eredményeinek elemzésében a PTE BTK Szociológia Tanszékének hallgatói közül közreműködtek: *Csákyás Alíz Erzsébet, Csímma Boglárka, Deák Bernadett, Falvay Gergely, Forczek Ádám, Hederics Nikoletta, Jandó Nikolett, Kramarics Zoltán, Németh Andrea Violetta, Pálfy Dániel, Sári Dorottya, Szeszán Boglárka, Szily Boglárka, Tóth Dániel, Végh Anikó és Végh Melinda.*

Mindazoknak, akik a helyzetelemzés elkészítésében segítségünkre voltak, állhatatos és rendkívül hasznos munkájukat ezúton is köszönjük.

Demográfiai folyamatok

Magyarország népessége 2008. január 1-jén 10 millió 45 ezer fő volt. Ez több mint negyed millióval kevesebb, mint 1980-ban. A népességfogyás folyamatos 1981 óta.

Az ország régióinak területe nem arányos az ott élők számával, sem a településsűrűséggel.

Dél-Dunántúl területe 14 169 km², népessége 960 088 fő, népsűrűsége 68 fő/km², így Magyarország legtrikábban lakott régiója. Az országos átlag 108 fő/km². 4,6 település jut itt 100 km²-re, és ezzel a településsűrűséggel második a sorban Nyugat-Dunántúl után.

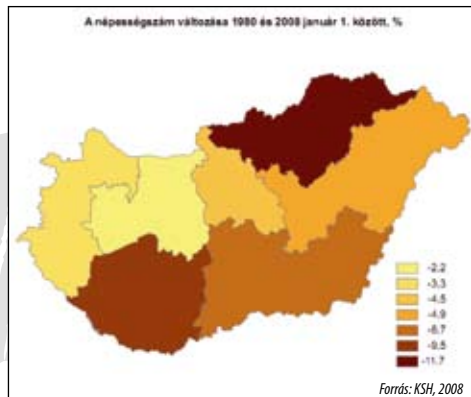
A KSH adatai szerint a gyermek- és időskorúak aránya folyamatosan közelít egymáshoz az elmúlt két évtizedben, sőt Dél-Dunántúlon ezek az arányok aggasztó képet mutatnak. 2008-ra a területen élő 14 évesek és fiatalabbak aránya nem éri el a 15%-ot, míg a 65 évesek és idősebbek aránya közel 17%. Ehhez hozzátartozik, hogy az átlagéletkor 1980 óta folyamatosan növekszik. 2008-ban Dél-Dunántúlon a férfiak átlagosan 1,88, a nők 3,96 évvel éltek tovább, mint 1980-ban. (KSH, 2008)

Az ifjúsági – 15 és 29 év közötti – korosztály aránya a régióban 2008. január 1-én 20%, ami megegyezik az országos aránnyal. Ez az arány Baranya megyében 20,6%, Somogy megyében 19,5%, Tolna megyében pedig 19,6% a régió teljes lakosságához viszonyítva. (KSH, 2008)

A népességcsökkenés érvényes Magyarország összes régiójára. Az elmúlt 28 évet tekintve a legkedvezőtlenebb az északmagyarországi régió közel 12%-os csökkenése, de Dél-Dunántúl itt is a második helyen áll az említett időszakot tekintve a 9,5%-os lakosságszám csökkenéssel.

Az országos és régiós szintű népességfogyások különbségei több dologra is visszavezethetők. Egyrészt a gazdasági helyzetre, mely kedvezőtlen feltételek között későbbre tolja a gyermekvállalást, vagy minimálisra csökkenti a szándékot. A népességfogyás öregedő korösszetétellel párosul, ami egyre inkább kifejti kedvezőtlen hatását a nemzet gazdaságára. Alapvető probléma viszont, hogy a család intézménye, a házasságkötés egyre inkább háttérbe szorul és ezzel együtt aggasztó az alacsony termékenység.

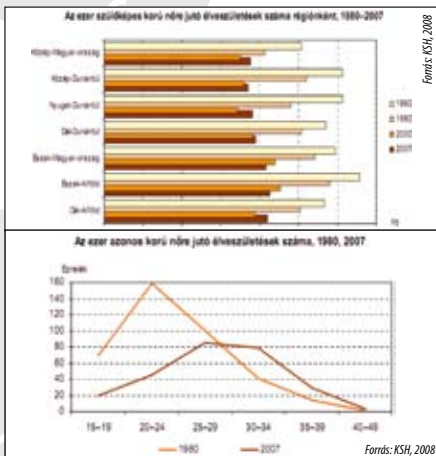
A termékenységi arányszám azt jelenti, hogy ezer szülőképes korú nőre (15-49 évesek) mennyi élveszületés jut. 2000-hez képest némi javulás mutatkozik ebben az arányszámban, de a 2007-es átlag még így is messze alulmarad a nyolcvanas-ki-

lencvenes évekéhez képest. 2007-ben 38,1 élveszületés jutott Dél-Dunántúlon ezer megfelelő korú nőre, ami a második legkisebb szám Nyugat-Dunántúl után a többi régióhoz viszonyítva. Összességében elmondható, hogy az egész dunántúli területen az országra jellemzőnél alacsonyabb ez az arányszám.

A diagram egyértelműen mutatja, hogy a nők egyre később vállalnak gyermeket. Míg a nyolcvanas években a nők nagyjából 18 és 27 éves korok között szültek leginkább, és azután már nemigen vállaltak gyermeket, addig 2007-re a szülés aktív időszaka a 25 és 35 éves korú nőkre jellemző leginkább, és később is bátrabban vállalnak gyermeket, mint az ezt megelőző években.

„A szülő nők korcsoportjait vizsgálva új jelenség, hogy kismértékben emelkedett a tizenévesek és – 1990 óta először – a 20–24 éves nőktől a születések száma. Összességében azonban az összes gyermek alig több mint ötöde született 25 éven aluli fiataloktól. A gyermekvállalás a 25–29, illetve a 30–34 éves korosztályok esetében a leggyakoribb, ez utóbbiak körében az elmúlt öt évben 22%-kal nőtt ennek mértéke.”¹

Településszerkezet

A Dél-dunántúli régióban 25 kistérség található, ebből 9 Baranya, 11 Somogy, 5 pedig Tolna megye területén. E kistérségeket összesen 655 település alkotja, közülük 37 városi, 14 nagyközségi, 604 községi jogállással rendelkezik. Valamennyi kistérségi központ város.

Dél-Dunántúl településszerkezete jellemzően aprófalvas, a települések több mint fele (52,37%) 500 fős lélekszámot el nem érő törpefalu. Ebbe a kategóriába tartozó községek legnagyobb arányban Baranyában (67,4%) fordulnak elő, de gyakori a somogyi térségben is (aránya 44,9%).

A régióban az 501-1000 fő közötti települések aránya 21,68%. Mindhárom megye közel azonos arányban képviselteti magát ebből a kategóriából, Somogyban a legmagasabb az arány (26,94%), míg Baranyában a legalacsonyabb (16,28%).

Az 1001-10000 fő közötti települések is hasonló arányban jelennek meg, mit az előző típusú városok és községek, mindössze Tolna megyében látható kiugró arányuk (43,12%).

¹ Magyarország 2008, KSH 2009, 8.o

10000 fő feletti településekből mindhárom megyében 5-5 darab található, régiós viszonylatban arányuk nem éri el a 3%-ot (2,29%).

A régióban tapasztalható demográfiai folyamatok miatt az utóbbi években megfigyelhető az aprófalvak arányának növekedése.

Oktatás

„Négy évvel ezelőtt azt állítottuk, hogy a 15–29 év közötti fiatalok élethelyzetét alapvetően meghatározza az oktatási expanzió jelensége. Az oktatási expanzió kifejezés egyszerre két dolgot takarhat, és adataink tanúsága szerint a magyar fiatalok esetében mindkettőről szó is van: egyrészt, növekszik az az idő, amit egy fiatal élete során átlagosan eltölt az iskolarendszerű képzésben, másrészt, egyre többen járnak egy adott időpontban iskolába. A világ fejlett országainak oktatáspolitikájában mind nagyobb hangsúlyt kap az élethosszig tartó tanulás (life long learning) elve, és az erre való törekvés.

Ezzel kapcsolatban – előljáróban – mindenképpen érdemes kiemelni, hogy az Ifjúság 2008 kutatás tanúsága szerint a még tanuló magyar fiatalok átlagosan 22 éves korukig akarnak az iskolarendszerben maradni; ezen belül is a legfiatalabbak (a 15 és 19 év közöttiek) 21 és fél éves korukig.

A képzésben résztvevők aránya az elmúlt nyolc évben látványosan növekedett, ami egyrészt abból fakad, hogy a tankötelezettségi korhatár 18 év lett, másrészt abból, hogy emelkedett a társadalom elvárt iskolai végzettségi szint. Nyolc év távlatában a legjelentősebb növekedés a 20-24 éves korosztályon belül figyelhető meg.”²

A fenti megállapításokat az Oktatási és Kulturális Minisztérium 2008-as statisztikái³ is megerősítik.

Az adatsorból az ifjúsági korszakváltás egyértelművé válik, hiszen a különböző oktatási intézményekben töltött idő meghosszabbodik, kitolva ezzel az életpálya megkezdésének idejét, a munkakeresést és a családalapítást, vagyis az önálló életet.

Az iskolai képzésben részt vevők aránya korcsoport szerint, 2000-2008. (százalékos megoszlás)

Életkori csoportok	Ijúság2000	Ijúság2004	Ijúság2008
15-19 éves	81	81	88
20-24 éves	24	38	40
25-29 éves	4	12	13

Forrás: Ifjúság2008

A hallgatók kor szerinti megoszlása képzési szintenként

Kor	felsőfokú	főiskolai	egyetem
18 éves	11,6%	0,1%	0,1%
19 éves	29,2%	0,3%	0,2%
20 éves	24,3%	8,3%	6,1%
21 éves	15,0%	24,3%	18,6%
22 éves	8,0%	26,8%	23,3%
23 éves	5,3%	18,0%	19,8%
24 éves	3,1%	10,5%	13,5%
25 éves	1,6%	5,8%	7,8%
26 éves	0,9%	3,0%	4,6%
27 éves	0,4%	1,5%	3,0%
28 éves	0,4%	0,8%	1,8%
29 éves	0,3%	0,5%	1,1%
összesen			67 898

Forrás: Oktatási és Kulturális Minisztérium

2 Ifjúság 2008, 23.o.

3 http://db.okm.gov.hu/statisztika/fs08_fm/Default.aspx 3.1.2. A hallgatók kor szerinti megoszlása képzési szintenként

A főiskolai és egyetemi képzésben a 21-22 évesek jelenléte a legszembetűnőbb, míg 20 év alatt alig vannak jelen ezen intézményekben. Ez jelentheti azt, hogy a középiskola elvégzése után sokan nem ugranak rögtön fejest a továbbtanulásba, hanem egyéb, útkereső megoldásokat választanak, és csak később csatlakoznak a felsőoktatásban tanulókhöz. A felsőoktatásban 24 éves koruk után maradók százalékos értékei folyamatosan csökkennek, ez az jelenti, hogy viszonylag kevesen tolják ki húszas éveik végéig a tanulási korszakot.

A PTE 9 karon kínálja egyetemi és főiskolai képzéseit, amelyek közül a népszerűségi listát a jogi kar vezeti, az itt tanulók 28%-át teszik ki a PTE-n tanulók összlétszámának. A Közgazdaságtudományi Kar 7,9%-kal, a Bölcsészettudományi Kar 17,8%-kal, a FEEK pedig 2,6%-kal van jelen a régió felsőoktatási rendszerében.

A Bölcsészettudományi Kar legnépszerűbb szakjai az anglisztika, a szabad bölcsészet és a történelem. A FEEK-en az andragógia, a KTK-n pedig a gazdálkodás és menedzsment. A Pollack Mihály Műszaki Karon a mérnök informatikusok vannak a legtöbben, a TTK-n pedig a programtervező informatikusok.

A Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Karán a legnépszerűbb szak az idegenforgalmi szakmenedzser (50%), Az egyetemi alapképzésben még mindig az agrár irányultságú szakokon tanul a legtöbb hallgató. Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki szakon tanul az egyetem hallgatóinak 13,4%-a, állattenyésztő mérnökin 9,2%-a, mezőgazdasági mérnökin pedig 6,7%-a. Ezen kívül jelentős létszámmal vannak jelen a gyógypedagógia szakosok 7,6%-kal, és a kommunikáció és médiatudomány szakon tanulók 6,7%-kal. Az egyetem felsőfokú szakképzést is kínál a hallgatói számára, melyek közül az ifjúságsegítő szak a legnépszerűbb.

A Pécsi Tudományegyetem hat karán folyik felsőfokú szakképzés. A legnépszerűbb szakok a jogi asszisztens, az intézményi kommunikátor, a reklámszervező szakmenedzser, a sportkommunikátor, az idegenforgalmi szakmenedzser, a televíziós műsor-gyártó szakasszisztens és az idegenforgalmi szakmenedzser. A jogi kar egyetemi képzésére jelentkezők száma nagyjából háromszorosa az intézmény felsőfokú szakképzést adó szakjainak, és összességében megállapítható, hogy erősen feminizált területről beszélünk, mivel a 3968 aktív hallgató 68,1%-a nő.

Érdekes adat, miszerint az ifjúságsegítő szak a maga 6,3%-ával szintén a legnépszerűbb szakok sorát gazdagítja, és a hallgatók jelentős többsége nő. Mindemelllett a szakma munkaerőpiaci lefedettsége nem kielégítő, kevesen tudnak elhelyezkedni vele, és egyelőre az ifjúsági szakma társadalmi elismertsége nagyon alacsony.

„A települési egyenlőtlenségekre utal, hogy a legmagasabban iskolázottak a megyei jogú városokban, elsősorban a megyeszékhelyeken található, de a fővárosiak között is erőteljesen felülreprezentáltak a diplomások és az érettségizettek. Talán nem meglepő módon, a községekben élők körében a legkedvezőtlenebb a fiatalok iskolázottsági szintje – a fiatalok negyede mindössze általános iskolai végzettséggel rendelkezik, s csupán tizedüknek van felsőfokú végzettsége.”⁴

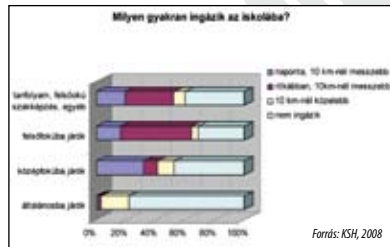
⁴ Ifjúság 2008, 25.o.

Ingázás

Az általános iskolába járók esetében viszonylag kevés ingázóval számolhatunk, ami azt jelenti, hogy az alapfokú oktatást több mint 80%-ban helyben veszik igénybe a fiatalok. A középfokú oktatási intézmények esetében nagyjából egyenlő arányú azon fiatalok száma, akik helyben maradnak azokéval, akik viszont naponta 10 km-nél hosszabb utat tesznek meg.

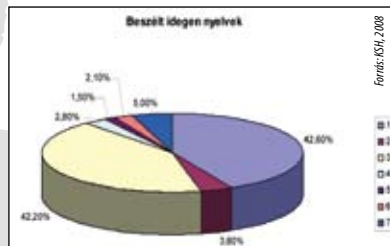
A felsőfokú oktatási intézmények elérhetősége kicsivel jobb képet mutat. Ez azt jelentheti, hogy az egyetemek, főiskolák tekintetében az azt helyben nem elérők között nagyobb arányú azon fiatalok száma, akik az albérletet vagy kollégiumi ellátást választják, illetve arra kényszerülnek.⁵

A Dél-dunántúli régió fókuszcsoporthoz tartozó interjúi során kiemelten kezeltük a települési lehetőségeket a tanulás során. A várakozásoknak megfelelő az az eredmény, hogy a megyeszékhelyeken és más városokban élők természetesnek veszik, hogy lakóhelyükön válasszanak maguknak általános- és középiskolát, míg a falvakból sokan eljönnek akkor is, ha van helyben alapfokú oktatás. A bejárás hátrányai számos területen megmutatkoznak. Pécssett és Kaposváron legfőképp a kötődés, a kényelem miatt maradnak a fiatalok, csak kis részük kívánczik el. (A régió lakosságmegtartó ereje, a helyi életminőség értelmezése az ifjúság körében fókuszcsoporthoz tartozó vizsgálat alapján, 2009)

Nyelvtudás

Az ábra jól mutatja, hogy a régióban a fiatalok által leggyakrabban beszélt idegen nyelvek közül az angol és a német szerepel az első két helyen, és a sort a francia, az olasz és az orosz folytatja. Érdekes megfigyelés azonban, hogy milyen különbségek fedezhetők fel a fiatalok idegen nyelvtudásukat illető szubjektív megítélésben és a nyelvtudást hivatalosan igazoló nyelvvizsga bizonyítványt birtokló fiatalok száma között. Azoknak a fiataloknak, akik saját megítélésük szerint alapfokon beszélnek pl. angolul, csupán 11%uk rendelkezik ilyen szintű nyelvvizsga bizonyítvánnyal. Ugyanez az arány a középfok esetében 51,9%, a felsőfok esetében pedig 29,2%. Feltűnő a két érték közti különbség még a német nyelv esetében, ahol a százalékok alacsony ér-

5 Dél-dunántúli régiós adatok

téke szintén azt mutatja, hogy a szubjektív megítélés javára billen a mérleg a nyelvtudás szintjének megállapításakor. Ennek a jelenségnek több oka is lehet. Az angol nyelv esetében például nagy szerepet játszik a számítógép egyre szélesebb körű felhasználása, és a külföldi TV adók elérhetősége. Az informatika nyelve az angol, a TV adókon pedig sok esetben eredeti nyelven nézhető az adások. Ezek az eszközök valóban olyan nyelvismeretet fejleszthetnek ki, ami a szubjektív megítélésben már alapfokú tudást jelenthet. A nyelvvizsgapapírok szubjektíven ítélt értéke pedig közel sem biztos, hogy azonos azzal az igénnyel, hogy a fiatalok egy adott idegen nyelven kommunikálni tudjanak.⁶

Tanulási lehetőségek a településen és a környéken

Az iskola megítélése változó a fiatalok körében. Az Ifjúság 2008 országos vizsgálatban a jó jegy, a tanári dicséret jelent meg pozitívumként a fiatalok körében. A Dél-dunántúli régióban folytatott fókusz-csoportos beszélgetések során a fiatalok fontosnak tartották ezen túl a fizikai környezetet is. Szerintük az iskolák hangulata, légköre sokszor unalmas, depresszív, az egyedivé tehető iskolákat viszont sokkal inkább magukénak éreznék. Ezt a kistélepléseken inkább megvalósíthatónak tartják, és ebben aktív szerepvállalási szándék is felfedezhető körükben.

Az egyetemeket, főiskolákat a középiskolákkal ellentétben túl lazának érzik. Hiányolják a napi rendszerességet és számonkérést. A tanárokat számos kritikával illetik, óráikat sok esetben unalmasnak ítélik. A tananyagot sokszor fölöslegesnek tartják a diákok. A felsőoktatási intézményekben komoly hiányosságként definiálódott a nyelv és a gyakorlati oktatás hiánya, a kommunikációs, prezentációs készségek fejlesztésének alacsony színvonala, illetve a tanulók átvezetése a munka világába. Pozitívumként a külföldi gyakorlatokat említették. Általános bizonytalanság észlelhető a pálya- és iskolaválasztás területén. A diákok nehezen tudják a választás időpontjáig eldönteni, hogy milyen pályát szeretnének. Így döntésüket a család, barátok, ismerősök véleményére alapozzák, vagy az adott lehetőségeket használják ki (saját településen lévő iskola, képzőhely).

Az interjúkban egy-egy huszonevest leszámítva zömmel 14-20 éves fiatalok vettek részt, szerintük az iskolában van a legnagyobb közösségi élet, de fásasztó, nagyon sok az órájuk.

6 Dél-dunántúli régiós adatok

Negatívum, hogy a diákok nem hajlandók tenni egy számukra jobb helyzet ki-harcolásáért. (A tanárok például sok szakkört szerveznek, de a másik oldalról jövő érdektelenség miatt kudarcba fullad minden próbálkozás.) Pozitívumként hang-zott el, hogy az iskola rendszerezi az életet. Az alsós, fiatalabb korosztály esetében azonban „lazábbak a normák”, körükben több deviancia tapasztalható, ami a fel-sőbb évesek szerint megnehezíti a különböző korúak közötti kohéziót. Szomorú, hogy a beszélgetések során az alkoholfogyasztást, és a kábítószer is megemlítet-ték, mint az iskolában tapasztalható jelenséget.

Az iskolával kapcsolatban a leggyakrabban említett pozitív tényező a közösség és a barátok. Az általános- és középiskolások elégedettek az iskolai diákélettel, az egyetemmel kapcsolatban azonban már megjelenik az összetartás hiányának gondolata. A pécsiekkel ellentétben a kaposvári egyetemisták szerint valamiért nem működik a városban az egyetemi élet.⁷

Foglalkoztatás

2008-ban az összes korcsoportot növekvő munkanélküliség jellemezte. Közü-lük leginkább a 15-24 éves fiatalok helyzete kedvezőtlen. A korcsoporthoz tartozó munkanélküliek száma és aránya egy év alatt jelentős mértékben nőtt, ez utóbbi 18,0%-ról 19,9%-ra emelkedett. Munkához jutási esélyeiket csökkenti, hogy min-den harmadik fiatal csupán alacsony végzettséggel rendelkezik, és körükben sok-sok magasabb a tartósnak, legalább egy éve állás nélküliek aránya.⁸

A nyilvántartott álláskereső száma 2009 év végén változatos megoszlást mu-tatott a régió kistérségei között. A legnagyobb számokat a megyeközpontokhoz tartozó kistérségek mellett láthatjuk, itt azonban általában a lakosság szám is ma-gasabb. A régió lakosságának – ebben az időpontban – 7,3%-a volt ebben a stá-tuszban, a régió megyéi között kevés eltérés volt ettől (+1%-on belül) az értéktől, Tolna adta a legkisebb értéket (6,5%), Baranya a középsőt (7%) és Somogy a legma-gasabbat (8,3%).

Baranya megyében a Pécsi kistérségben élők esetében a legkisebb a nyil-vántartott munkanélküliek aránya (4,8%), a legmagasabb a Sellyei (15,2%), Szi-getvári (10,9%) és a Szentlőrinci kistérségekben (10,4%). Somogy megyében a Balatonföldvári (5,9%), Siófoki (6%) és a Kaposvári (6,7%) kistérségekben a legala-csonyabb ez az arány. Viszont 10% felett a Csurgói (12%), Barcsi (11,4%), Lengyel-tóti (10,6%), Nagyatádi (10,4%) és a Kadarkúti (10,1%) kistérségben figyelhetünk meg. Tolna megyében – vélhetően az erőműnek köszönhetően – a Paksi kistérség-ben a legalacsonyabb ez az arány (5,1%), míg Tamási kistérségben a legmagasabb (9,2%).

A nyilvántartott munkanélküliek között a 25 évnél fiatalabbak száma kistérségi bontásban a következő diagramon látható. Arányuk a teljes lakossághoz viszonyít-

⁷ Dél-dunántúli régiós adatok

⁸ Magyarország 2008, KSH 2009, 14.o.

va régiós szinten 16,1% volt az adott időpontban. Ehhez az átlaghoz Baranya áll a legközelebb 16,5%-kal, Somogyban ennél alacsonyabb (15%), Tolna megyében ennél magasabb a 25 évnél fiatalabbak aránya (17,2%).

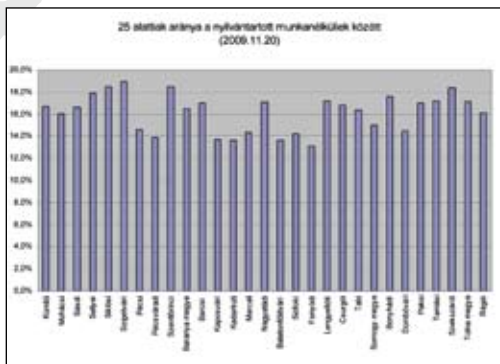
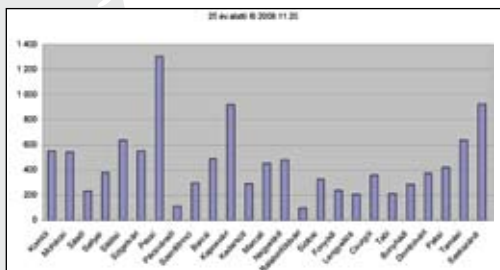
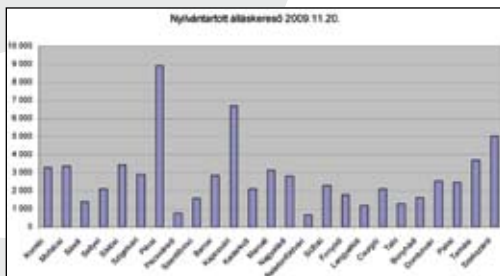
Sokkal homogénebb képet mutat kistérségi szinten ennek a korosztálynak az aránya a regisztrált munkanélküliek számához viszonyítva. A Fonyódi kistérségben a legalacsonyabb a nyilvántartott munkanélküliek között (13,1%), míg a Szigetváriiban a legmagasabb (19%).

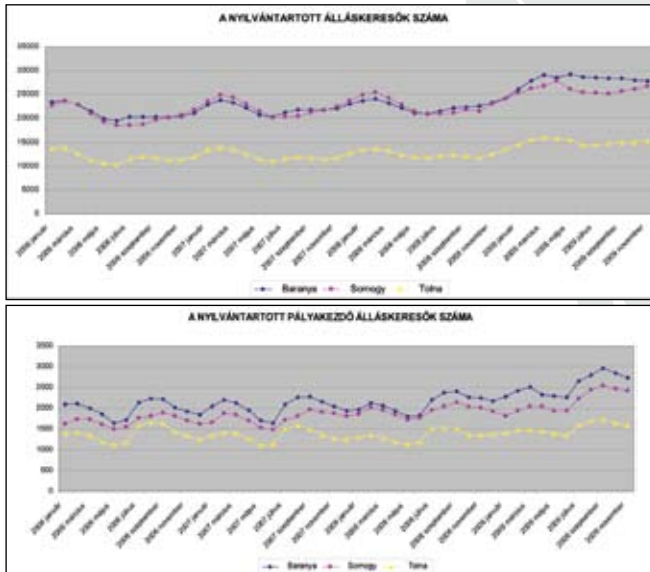
A munkanélküliek számában az utóbbi 4 évben folyamatos hullámmzás figyelhető meg régiós és megyei szinten is. Minden év elején megfigyelhető egy növekedés, amit a nyári hónapokban egy mélypont követ, köszönhetően az idénymunkáknak. Ez alól a 2009-es év tekinthető kivételnek, ahol – feltehetően a gazdasági világválságnak köszönhetően – stagnált a munkanélküliek száma Baranya és Tolna megyében.

A pályakezdők száma még erősebb hullámmzást mutat, de a tendencia inkább emelkedő, mint stagnáló a megelőző időszakban. Mindhárom megyében azonos időpontokban figyelhető meg a helyi csúcsok és mélypontok, amelyek közel negyedévente követik egymást.

A nyilvántartásba belépő pályakezdők száma az oktatási intézményekből kilépők megjelenését mutatja minden év júliusában.

A nyilvántartásba belépő pályakezdők és az első alkalommal belépő pályakezdők hasonló tendenciát mutatnak, az újra belépők száma jelenti a különbözetet. A nyilvántartásból kikerülő pályakezdő fiatalok egy része azért tűnik el onnan, mert a regisztrációt követő harmadik hónapban ismét jelentkezni kell az illetékes munkaügyi központban. Ezt nagyon sokan elmulasztják vagy azért, mert egyszerűen elfe-

lejtették, vagy azért, mert újabb tanulmányokat kezdtek, vagy azért, mert külföldre utaztak, viszont így a rendszer automatikusan törli őket. Ez a statisztikák kimutatásában is látszik. A nyilvántartásból kikerülők pont a belépési csúcsokat követő harmadik hónapban jelennek meg a legnagyobb arányban – sajnos, az esetek többségében nem azért, mert munkát találnak. Ez alól egyik régióbeli megye sem kivétel.

Az elmúlt években folyamatosan nőtt a munkanélküliség az egész országban, csak úgy, mint Dél-Dunántúlon. A nyilvántartásba lépő pályakezdekők száma azonos arányban növekszik, mint a nyilvántartott munkanélküliek száma. Tehát a fiatal korosztály munkanélküli arányszáma sem mutat javuló képet. Az Ifjúság 2008 tanúsága szerint a magasabb iskolai végzettség megszerzése nemcsak növekvő társadalmi elvárás, de a magasabb iskolázottság növeli a munkaerőpiaci elhelyezkedés esélyét is. Vagy fordítva, a munkanélkülivé válást erősen befolyásolja az iskolai végzettség. A diplomások mindössze 7%-a munkanélküli, míg a legfeljebb 8 általánossal rendelkezők 29%-ának nincs munkája.

A dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkáját felmérő kutatás eredményei szerint a fiatalok foglalkoztatásának elősegítését a mintában szereplő települési önkormányzatok mindössze 40,7%-a tárgyalja félévente, vagy évente. A minta másik része (50,3%) ezt a témát egy évnél ritkábban, vagy szinte soha nem tárgyalja. Megvizsgáltuk, hogy azokon a településeken, ahol az átlagnál – legalább

10 százalékponttal – magasabb a fiatal munkanélküliek számának aránya a település lélekszámához viszonyítva, ott gyakrabban tárgyalják-e ezt a kérdést. Szomorú, de a válaszokból nem lehetett ez utóbbi kérdést illető, pozitív jellegű következtetést levonni.

Munkahelyi, elhelyezkedési preferenciák

A Dél-dunántúli régió fókuszcsoporthoz interjú érdekes eredményekkel zárultak ebben a témakörben. A fiatalok nagyobb része azt az álláspontot képviselte, miszerint jelenlegi települése nem jelent számára megfelelő helyszínt céljai eléréséhez. Ugyan szívük szerint nem szakadnának el szülőhelyüktől, hiszen ott élnek családtagjaik, barátaik, de a lehetőségek hiánya mégis erre készíteti őket. A leghangsúlyosabb indok a munkahelyek hiánya és a nem megfelelő javadalmazás

Az ideális munkahely kérdésére a fiatalok válaszai alapján olyan szellemi, gondolkodást igénylő munkahelyet írhatunk le, ahol a kollégák és a vezetőség is elismeri, megbecsüli a munkatársakat, adott a szakmai előmenetel lehetősége, emellett változatos tevékenységi kört foglal magába, melyet az ember szívesen végez.

A fiatalok lakóhelyük hiányosságai elől a kiutat elsősorban a fővárosi vagy a külföldi életben látták. Az általános vélemény szerint ott több a munkalehetőség, magasabbak a bérek, szívesebb az élet is. Azok között, akik elvágódnak, nagy arányban negatívan viszonyultak a lakóhelyükhöz (különösen Somogy megyében), melynek oka szerintük a munkahelyek, tágabb értelemben pedig a lehetőségek hiányában keresendő. A baranyai és a somogyi fiatalok egyértelműen Budapestet nevezték meg a lehetőségek központjaként. A Tolna megyeiek megemlézték még, hogy az ország nyugati felén, a határ közelében szintén jobb lehetnek a lehetőségek, illetve az észak-keleti nagyobb városokba (Miskolc, Nyíregyháza, Debrecen) mennének még tanulni, dolgozni.

Előtérbe került az is, hogy a munkahelyek alacsony száma nem helyi sajátosság, hanem általános probléma. A fővárosban is nehézséget jelent jobb pozíciókba kerülni, és a nagy verseny miatt (sok a jelentkező) a megszerzett státusz megtartása sem könnyű. Az ember lakóhelyét elhagyva idegen környezetbe kerül, beilleszkedést pedig a honvágya is nehezítheti.

Összességében elmondható, hogy a még nem dolgozó diákok nem beszéltek a munkanélküliségről, feltehetően azért, mert kevésbé tudták beleképzelni magukat ebbe a helyzetbe. Konkrét munkahelyet képzeltek el, nem soroltak fel olyan tényezőket, amik megakadályozzák őket abban, hogy ezt megvalósítsák. A nagyobb városok és külföld egyértelműen a lehetőségek tárházaként él a fiatalok fejében, szemben a saját, „csőd szélén álló” településükkel. Néhányan ragaszkodnának a lakóhelyükhöz, és jövőjüket úgy képzelik, hogy a közeli városban vállalnak ugyan munkát, de továbbra is azon a településen élnek, ahol eddig. A bejárás viszont szerintük számos hátránnyal is együtt jár, többek között az időigényes utazással, vagy a megnövekedett kiadásokkal.

A fiatalok olyan helyen szeretnének dolgozni, amely minőségi egzisztenciát jelent és örömmel tölti el őket az adott munkával kapcsolatos feladat. Ezt az ideális életet csak kevesen tudják elképzelni Magyarországon.

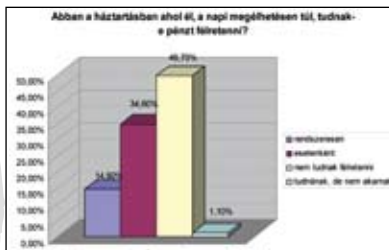
Gazdasági-szociális helyzet

CSALÁDI HELYZET

Az Ifjúság 2008 dél-dunántúli adatai alapján a régióban a 14 és 29 év közöttiek közül a megkérdezettek 71,5%-a nőtlen hajadon vagy egyedül él, 10,6%-a házas és házastársával él együtt, 15,5%-uk pedig élettárssal él. Legnagyobb arányban 3 (30,1%) vagy 4 tagú (29,7%) családban élnek. A legnagyobb számban azok a családmodellek vannak jelen, ahol a fiatal szülővel, nagyszülővel él, és még nincs saját családja. A családok 62,5%-ban 2 vagy több családtag dolgozik, vagyis aktív kereső. 84,1%-ukat mindkét szülő nevelte, 6,8%-ukat egy szülő egyedül, 4,7%-ukat szülő és nevelőszülő együtt, és csupán 1,1%-uk nevelkedett intézetben. (Ifjúság 2008)

A régióban azok a fiatalok, akik a szüleiktől külön kasszán, saját háztartásban élnek, a minta 30,6%-át tették ki. Ezeknek a fiataloknak az átlag havi nettó saját bevétele 75 110 forint. A régió fiataljainak – akik együtt élnek a szüleikkel, és azok is, akik nem – saját összbevétele egy hónapban átlagosan 45 460 forint. Ez az összeg a szülőktől kapott zsebpénzt, a tanulmányi ösztöndíjat és a munkajövedelmet egyaránt tartalmazza. A hónap végére viszont havonta vagy két - három havonta 24,5%-uknak elfogy a pénze, míg félévente vagy ritkábban 18,4%-nak. Szinte soha nem fogy el a pénze hónap végére a mintában szereplők 40,6%-ának. Ez biztató adatnak tűnhet, viszont egészen más képet fest az anyagi helyzet, ha a megtakarítások lehetőségével is számolunk, és a 2005-ös helyzetelemzéshez képest ebből a szempontból romlott a dél-dunántúli háztartások anyagi helyzete:

„47%-uknál az elmúlt 12 hónapban nem fordult elő, hogy elfogyott hónap végére a pénzük, 53%-uknál viszont több-kevesebb gyakorisággal kiürült a családi kassza.”⁹ A háztartások nagy része, 49,7%-a úgy nyilatkozott, hogy nem tud megtakarítani semmit, csupán 14%-uknak van módja a rendszeres megtakarításra, és 34,6%-uk mondta azt, hogy csak esetenként van lehetősége félretenni. (Ifjúság 2008)¹⁰

Az önálló háztartásokban lakó, már dolgozó fiatalok átlagjövedelme régiók szerint (ezer forintban)

Forrás: Ifjúság2008

9 Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Helyezetelemzés 2005, 27. o.

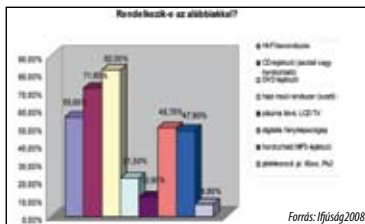
10 Dél-dunántúli régiós adatok

Átlagjövedelmek tekintetében a Dél-dunántúli régió nagyjából – pár százalékos eltéréssel – fej-fej mellett halad Dél-Alfölddel vagy Közép-Dunántúllal. Nagyobb különbség tapasztalható Nyugat-Dunántúlhoz és Közép-Magyarországhoz képest, amely régiók ma a gazdaságilag fejlettebb területeket jelentik.

Fogyasztási szokások

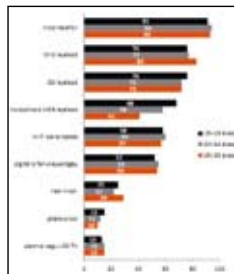
Az anyagi helyzet objektív megítéléséhez nagy segítséget nyújtanak a tartós fogyasztási javakkal való ellátottság mutatói.

A fiatalok a Dél-dunántúli régióban legnagyobb arányban DVD és CD lejátszók birtokosai (a kutatási adatok a számítógépbe épített változatokat nem tartalmazzák, illetve a hi-fi berendezés esetén a music center kivételt képez). E kettőt követi a sorban a hordozható MP3 lejátszó és a digitális fényképezőgép. Az egyelőre még felső kategóriás terméknek számító LCD TV-vel 10,9%-uk rendelkezik, vagy található meg a háztartásban, illetve a játékkonzol is ritkaságnak számít a maga 6,8%-ával.

Az országos és a régiós kutatások adatai nagyrészt megegyeznek százalékos arányukat tekintve. A DVD és CD lejátszók, valamint a hi-fi berendezések megközelítőleg ugyanazokat az értékeket mutatják.¹¹

A mai dél-dunántúli fiatalok nagy része használja az infokommunikációs eszközöket, és a digitális kommunikáció lehetőségeivel is szívesen él: 81,5% használ számítógépet, 73,7%-nak van otthon számítógépe, laptopja, 66,2%-nek internet hozzáférése, 53,9% naponta folyamatosan internetezik, 16,3% hetente többször, és 17,4% szinte soha. 76,4% saját e-mail címmel rendelkezik, 82,5%-uk tagja valamilyen közösségi portálnak, 38,1% nézi naponta a postafiókját, 13,8% naponta többször, 24,8% naponta legalább egyszer használja az msn vagy skype alkalmazást csetelésre, 8,2% ritkábban, mint havonta. 62,3% szinte soha nem szól hozzá fórumokon, blogokon, csupán 0,6% teszi ezt naponta többször.

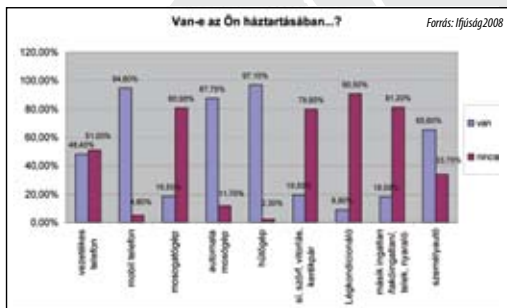
Chatszobákban 76,1% szinte soha nem kommunikál, 6,8% ritkábban mint havonta, a többi válasz megoszlik a napi, heti vagy havi aktivitásokban. 95,4%-uk szinte soha nem ír blogot. (Ifjúság 2008)

A megkérdezettek 94,6%-a rendelkezik mobiltelefonnal. A legnagyobb arányban a háztartásokban jelenlévő tartós fogyasztási javak közül a hűtőgép és az automata mosógép van jelen.

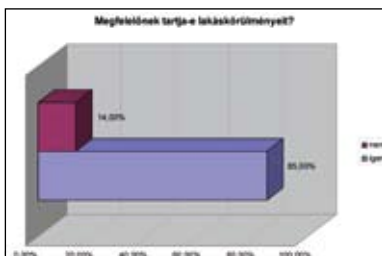
11 Dél-dunántúli régiós adatok

A mobilkommunikáció fejlődésével a vezetékes telefonok aránya csökken a mobiltelefonokéhoz képest, viszont a komfortcikkek következő generációja – a mosogatógép, a klímaberendezés vagy a nagy értékű sporteszközök, esetleg egy másik ingatlan birtoklása – nem igazán jellemző. Ezek a cikkek a fiatalok és a háztartások számára egyelőre kevésbé megfizethetőek.¹²

Mindezek mellett, vagy – mondhatjuk – fentiek ellenére az országos kutatásban 82%, a régiós adatok tanúsága szerint 85% mondta azt, hogy elégedett jelenlegi lakáskörülményeivel.¹³

„Megfelelőnek tartja-e jelenlegi lakáskörülményeit?”, 2004-2008 (az érdemi választ adók százalékos megoszlása)

Szabadidő

SZABADIDŐ ELTÖLTÉS

A dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkáját felmérő kutatás alapján a régióban élő gyermekek és fiatalok számára leginkább a településen található művelődési ház és/vagy valamilyen sportlétesítmény szolgál a szabadidő tartalmas, közös eltöltésére. A vizsgált falvak és városok több mint felében a művelődési ház ajtaja nyitva áll az ifjúság előtt, szabadon igénybe vehető, sportpályával vagy tornacsarnokkal pedig megközelítőleg minden második település rendelkezik.

Szomorú tény, hogy más jellegű közösségi terek, intézmények nagyon ritkán találhatóak. Csak a települések egyharmadán működik teleház, ifjúsági klub, vagy olyan szabadterei közösségi tér, ahol a fiatalok a szabadidejüket tölthetnék.

Egyéb helyet a válaszadók körülbelül egyötöde nevezett meg, amelyek között legtöbbször a könyvtár, a faluház, és különböző játszóterek szerepeltek.

Arra a kérdésre, hogy a fiatalok hol élnek leggyakrabban közösségi életet, hasonló válaszok születtek, mint az előzőekben, hiszen az, hogy milyen lehetőségek

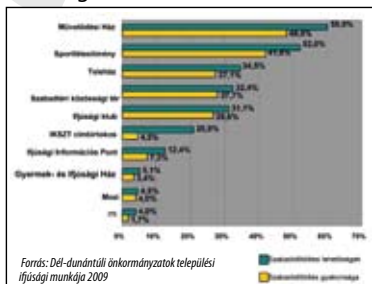
12 Dél-dunántúli régiós adatok

13 Dél-dunántúli régiós adatok

vannak egy településen, valószínűleg nagyban meghatározza azt, hogy hol tölti a szabadidejét az ifjúság.

A legjellemzőbb kikapcsolódási helyszínek a válaszadók szerint a művelődési házak és sportlétesítmények. A szabadtéri közösségi terek már kevésbé közkedveltek: a kutatásban részt vevők 27,7%-a ítéli úgy, hogy rendszeres gyülekezési helye lenne a fiataloknak. A teleházak is hasonlóan kerestek: 27,1% szerint gyakori színtér, és az ifjúsági klubot is ugyanennyien jelölték meg (26,6%).

Nem éri el az egytizedet azoknak az aránya, akik szerint ifjúsági információs pontban (7,3%), integrált közösségi szolgáltató téren (4,5%), moziban (4%), gyermek- és ifjúsági házban (3,4%) és/vagy ifjúsági információs és tanácsadó irodában (1,7%) találkozhatnak a legtöbbet a fiatalok a szabadidejükben. Egyéb helyet a válaszadók körülbelül egytizede nevezett meg, melyek között legtöbbször különböző közterületek, kocsma, könyvtár, kávéház fordultak elő.

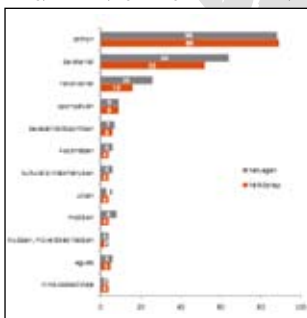

Az Ifjúság 2008 fókuszcsoportos vizsgálatából ismerjük, hogy a fiatalok szabadidő eltöltése nagyban függ attól, hogy az elérni kívánt céljaik milyen kikapcsolódást tesznek lehetővé számukra. A jövőorientáció motiválja a fiatalokat, tanulnak, továbbképzésekre járnak, ami a szabadidő rovására történik. Később, fiatal felnőttként a pénzkereset, a munka kapja a főszerepet, ami nemcsak a szabadidő eltöltésére van hatással, de a család is érzékel.

A regionális fókuszcsoportos kutatásban is hasonló tendenciák figyelhetők meg. Szabadidejüket otthon és a barátokkal töltik általában, de ha kell, lemondanak mindenről és a tanulásnak szentelik összes szabadidejüket. Sportolásra lenne igényük a fiataloknak, de nincs lehetőségük és idejük rá. A szabadidős tevékenység szinte csak a hétvégére korlátozódik. Saját környezetükkel a dél-dunántúli fiatalok összességében nem elégedettek, szórakozni is általában elmennek másik településre, ez alól kivételt csak a megyeszékhelyeken élők jelentenek. Ennek a problémának kapcsán hangsúlyosan megjelent a buszközlekedés rendszertelensége, mint gátló tényező – amelyet többen meg is erősítettek. A közösség szétesése, a környezet motíválatlansága is szóba került. A városi fiatalok főleg helyben keresnek szórakozási lehetőséget, aki viszont vidéken lakik, annak jóval beszűkültebb lehetőségei vannak.

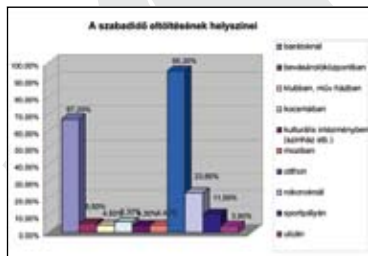
A kérdésblokk elsődleges célja az volt, hogy kiderítse, léteznek-e, és ha igen, milyen különbségek vannak az eltérő településtípuson élők között. Megosztottak a vélemények mind a falun, mind a városban élők részéről; mindegyik oldalról elhangzottak pozitív és negatív nyilatkozatok is.

Hétfői és hétköznapi szabadidős tevékenységek (az egyes tevékenységeket végzők százalékos aránya)

forrás: Ifjúság 2008

A megyeszékhelyeken élőknek van lehetőségük általában arra, hogy azt csináljanak, amit szeretnek, Kaposváron például a sportolásra vágyóknak ott a jégcsarnok vagy a futópálya. Bár a falvakban lakók között többségben vannak azok, akiknek helyben nincsen módja a szabadidő tartalmas eltöltésére, ellenpélda is akad. Egy fiatal büszkén számolt be arról, hogy a vezetésével immár második éve sikeresen működik egy ifjúsági egyesület a faluban, amelynek tagjai esténként összejönnek és a pályázati pénzen vásárolt társasjátékokkal játszanak, csocsóznak, pingpongoznak, programokat, bulikat, az idősebbeknek bálokat szerveznek. Gyakoribb azonban az az eset, amikor nincsen ifjúsági élet a faluban. Arra a kérdésre, hogy mi hiányzik a településen, ahol élnek ahhoz, hogy jól érezzék magukat, volt pár ötletük (rendezvények, sportolási lehetőségek, közösségi élet szervezése), de mindezer szerintük pénz hiányában nehezen megvalósítható. A szűkös anyagi források mellett több helyütt kiemelt probléma volt a közösségi tér hiánya.

forrás: Ifjúság 2008

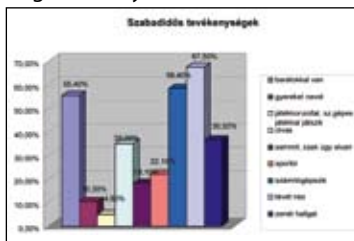
Mások szerint az idősebb lakosok, illetve a helyi döntéshozók akadályozzák meg azt a településeken, hogy a fiatalok igényeiknek megfelelően tudják eltölteni szabadidejüket. Igaz csak kevesen, de az interjúban résztvevő fiatalok megfogalmazták azt is, hogy rajtuk is múlik, milyen széles a szabadidős lehetőségek spektruma.¹⁴

Az első 6 helyen szereplő helyszínek országosan és régiósan megegyeznek, csupán a kocsma és a bevásárlóközpont cserélődik fel és osztózik az 5. és 6. helyen. A fiatal legszívesebben otthon (95,3%) vagy barátainál (67,2%) tölti szabadidejét.¹⁵

Az országos kutatás 10. helyén szerepel csupán a klub és a művelődési ház, ezzel elmentően régiós szinten a 7. helyet tudhatja magáénak ez a helyszín.

Az országos és a régiós kutatás a TV nézést és a számítógépezést tekintve megegyezik, a barátok és a zenehallgatás felcserélődik a régióban a barátok javára, továbbá mindkét adatsor utolsó helyén a számítógépes játékokkal való időtöltés szerepel.

A fiatalok által leggyakrabban és legritkábban látogatott, kulturális fogyasztást szolgáló helyeket is vizsgálta az Ifjúság 2008 Kutatás. Az opera, a hangverseny és az artmoozi tartozik a legritkábban vagy soha nem látogatott helyek közé, hasonlóan

forrás: Ifjúság 2008

A soha nem látogatott kulturális intézmények csoportonként, 2004-2008 (az adott intézmény soha nem látogatók százalékos aránya)

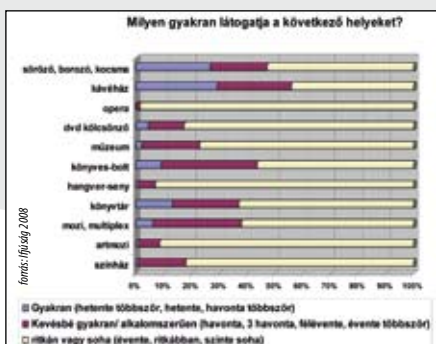
	18-24 évesek		25-34 évesek		35-44 évesek	
	2004	2008	2004	2008	2004	2008
Könyvtárak	28	28	23	26	28	28
Teátrum, drámaiskolák	47	42	45	48	48	47
Művelődési ház	28	30	42	43	33	43
Művelődési központ	27	27	23	28	33	43
Art mozit	48	48	47	47	70	72
Művelődési központok	41	41	42	47	48	48
Művelődési ház	70	70	60	61	61	61
Könyvtár	48	45	48	47	47	41
Összesen	40	40	47	48	47	47

forrás: Ifjúság 2008

14 Dél-dunántúli régiós adatok

15 Dél-dunántúli régiós adatok

az országosan mért adatokhoz. A legfrekvenciáltabb helyek sorrendje a kávéház, söröző, kocsmá és a könyvtár. A megkérdezett fiatalok körülbelül fele-fele arányban (46.5% - 53.5%) látogattak vagy nem látogattak fesztiválokat 2008-ban.¹⁶

A fiatalok szerint sportolásra alkalmas helyre, sportlétesítményre, művelődési házra és könyvtárra lenne leginkább szükség, míg a legkisebb népszerűségnek örvendő szerveződések a hagyományörző egyesület és az amatőr kulturális csoportok, hiszen utóbbiak tevékenysége behatárolt, és csak kevés fiatal vonz. Ezzel ellentétben a sport és a kevésbé szervezett, spontán alakítható szabadidős tevékenység jobban vonzza a fiatalokat.¹⁷

Sportolási szokások

A népességszám összefügg a sportlétesítmény létevel is. A dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkáját felmérő kutatás eredményei azt mutatják, hogy a népesebb települések között nagyobb a sportlétesítménnyel rendelkezők aránya: az 1000 fő alatti települések valamivel több mint egyharmadának (39,5%), az 1000-5000 főt számlálók 67,7%-ának, továbbá az 5000 fő feletti 91,7%-ának van ilyenje.

A fiatalok száma is összefüggésben áll a sportlétesítményekkel. Elmondható, hogy minél népesebb a vizsgált korosztály, annál több az adott számú fiatalal rendelkező települések között az ezzel a szabadidő-eltöltési lehetőséggel rendelkezők aránya. Azok közül a települések közül, ahol kevesebb, mint 500 fiatal él, 47,2%-nak van sportlétesítménye, az 500-1000 fiatalot számláló falvaknak és városoknak már közel kéthar-

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

16 Dél-dunántúli régiós adatok

17 Dél-dunántúli régiós adatok

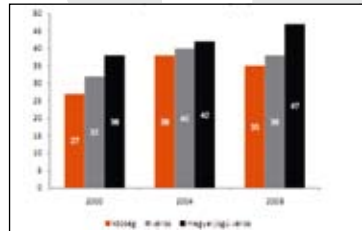

madában (64,3%), a több mint 1000 fiatalat tömörítő helyeknek pedig 82,4%-ában hoztak létre ilyen.

A településnagyság és a sportolni járó fiatalok aránya közötti összefüggést az Ifjúság 2008 országos kutatás is kimutatta. Biztató az a jelenség is, hogy annak ellenére, hogy az ország és a fiatal korosztály népességszáma is csökkent az elmúlt 20 évben, a rendszeresen sportolni járó fiatalok száma, de legalább aránya 2000 óta folyamatosan növekszik.

A dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkáját felmérő kutatás eredményei kapcsolatot mutattak ki az önkormányzat által létrehozott ifjúsági bizottság és a sportlétesítmények léte között is: ott van nagyobb arányban sportlétesítmény, ahol az önkormányzat létrehozott gyermek- és ifjúsági ügyekkel foglalkozó bizottságot (81,3%).

Rendszeresen sportolók aránya településtípusonként, 2000–2008 (százalékos arányok)

Forrás: Ifjúság2008

Kultúrafogyasztás

A szabadidős és kulturális tevékenységek szorosan összefüggenek. A fiatalok számára csak a szabadidejük áll rendelkezésre, hogy kulturális kíváncsiságukat, igényeiket kielégítsék. Az általános és középiskolák ugyan valamilyen mértékben igyekeznek a kötelező tananyagon kívüli kulturális ismereteket és igényeket kiszolgálni, de az egészen más, mint amit a fiatal saját elhatározásából tesz. A korábbiakban láttuk, hogy a hagyományos kulturális intézmények, mint a színház, múzeum, hangversenyek, mozik látogatása egyáltalán nem népszerű a korosztály körében. Egyáltalán kulturális intézményben az országos mintában szereplők 4-6%-a tölti a szabadidejét. A könyvtár az a hagyományos kulturális intézmény, amit a leggyakrabban látogatnak, és ez az a hely, amit a sportolásra alkalmas helyszín után a legfontosabbnak jelöltek meg a dél-dunántúli fiatalok. Az viszont elég valószínű, hogy ez az iskola által megkövetelt feladatok miatt alakul így.

A kevésbé hagyományos kultúráközvetítési eszközök a TV, a rádió, és a napi- és hetilapok lehetnek. Mindhárom médiumtípus rendkívül sokrétű tartalmat fed le. Ezek között a kimondottan károsról a rendkívül hasznos és értéktéremtő tematikáig minden megtalálható. Az Ifjúság 2008 kutatás nem igyekezett megmutatni, hogy mik azok a tartalmak, amik miatt a fiatalok a különböző TV adókat nézik, rádiókat hallgatják. Nem is lehetett témája, mert ehhez egészen más típusú kutatás szükséges. Így itt csak a tendenciákat tudjuk megmutatni, a szabadidő-eltöltés ezekre a médiumokra fordított hajlandóságát.

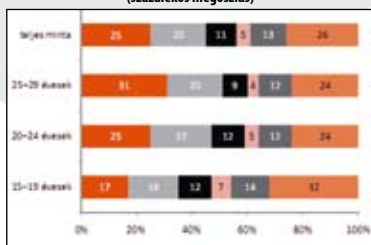
A várakozásoknak megfelelően a tévézésre fordított idő még mindig nagyon magas, de 2004-hez képest minden korosztály tekintetében csökkent az átlagos TV nézés ideje, nemcsak hétköznap, de hétvégén is.

A Dél-dunántúli régióban megkérdezett fiatalok által adott válaszból kiténik, hogy hétköznap átlagosan naponta 102 percet, hétvégén 178 percet töltenek a TV készülék előtt, mely az országos adatokkal nagyrészt egybevág.

Rádiót országos és régiós szinten is sokat hallgatnak a fiatalok. Csakúgy, mint a TV nézés esetében, a rádióhallgatásra fordított idő is megoszlik a korcsoportok között. A legtöbbet – mint a TV-nél – a 15-19 évesek hallgatnak rádiót.

Napilapokat és hetilapokat már jóval kevésbé olvasnak rendszeresen. Inkább alkalmoszerűen, és itt is érezhető a korosztályi különbség: a mérleg az idősebbek felé billen a napilapok esetében.

A napilapolvasás gyakorisága korcsoport szerint (százalékos megoszlás)

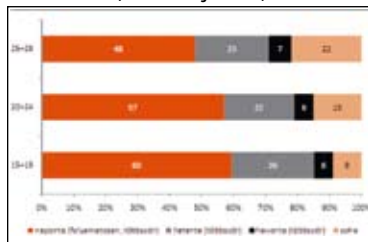
forrás: Ifjúság 2008

Tévézésre fordított átlagos napi idő hétköznap és hétvégén korcsoportonként, 2004-2008

Korcsoport	2004		2008	
	Hétköznap	Hétvégén	Hétköznap	Hétvégén
15-19	143	235	107	181
20-24	134	208	105	174
25-29	130	202	104	168

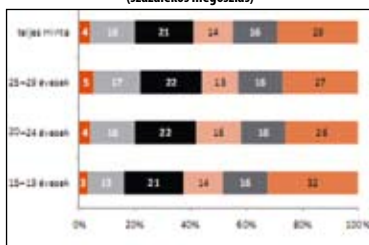
forrás: Ifjúság 2008

Rádióhallgatás gyakorisága korcsoportonként (százalékos megoszlásban)

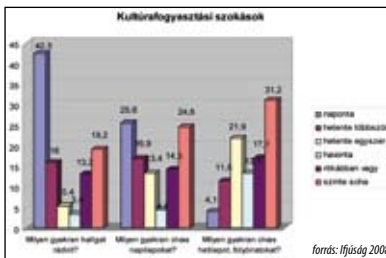
forrás: Ifjúság 2008

Hetilap- és folyóirat-olvasási gyakoriság korcsoportonként (százalékos megoszlás)

forrás: Ifjúság 2008

A rádióhallgatást mutató kiemelkedő érték (42,5%) valószínűleg a kereskedelmi adók térnyerésének köszönhető. Ez esetben érdekes adat lenne a rendszeresen hallgatott adókról megkérdezni a fiatalokat, hogy még teljesebb képet kapjunk. Figyelemreméltó a tény, hogy nagyjából ugyanannyi fiatal olvas rendszeresen – akár naponta – napilapot (25,6%), mint ahányan egyáltalán nem vesznek kezükbe írott sajtót (24,6%). Nagyjából hasonló a helyzet a folyóiratokkal is (21,9% és 31,2%). Szintén érdekes adat lenne az illető újságok jellege.¹⁸

forrás: Ifjúság 2008

18 Dél-dunántúli régiós adatok

Egészség, közérzet

Az egészség nemcsak a betegség hiányát jelenti, hanem minden olyan feltétellel meglétét, amely fizikailag és mentálisan – társadalmi és gazdasági értelemben is – aktív és produktív életvitelt tesz lehetővé az egyén számára. Ugyanakkor mindazokat a körülményeket figyelembe kell vennünk, amik az embereket mintegy megakadályozzák, hogy teljes testi és szellemi erőben hosszú és elégedett életet élhessenek. Az egészségi állapot közvetett és közvetlen hatásait nemcsak az egyénre fejtí ki, hanem annak személyi környezetére, a családra és az egész társadalomra. Ezért az általánosan jó egészségi állapot mentesíthet bizonyos terhek alól, egyéni és társadalmi szinten is jó közérzetet teremt, mely a produktivitás, megelégedés és előbbrejutás feltétele is.

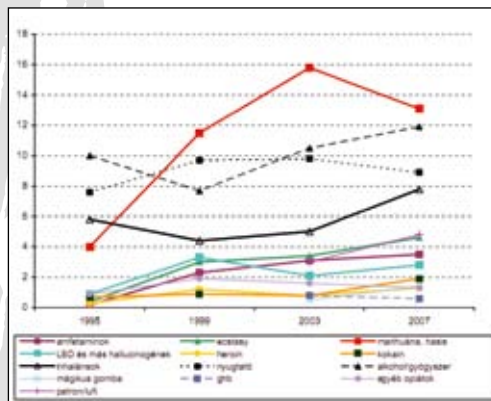
A Nemzeti Drog Fókuszpont által készített 2009-es éves jelentés a European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction sok hasznos információval szolgál a fiatal korosztály káros szenvedélyeire vonatkozóan.

„A 2007-es – 8-10. évfolyamos diákok körében készült – ESPAD kutatás eredményei alapján a fiatalok szerfogyasztásában jelentős szerkezeti változás nem volt megfigyelhető. Az elmúlt évekhez képest csökkent a kannabisz-fogyasztás, azonban az alkohol és gyógyszer együttes fogyasztásában az inhalánsok, a patron/lufi és az ecstasy esetében növekedés volt megfigyelhető.”¹⁹

A megkérdezett 8-10. évfolyamos diákok 15,9%-a fogyasztott már életében valamilyen tiltott szert – egyértelmű különbség van a nemek között: fiúk esetében 17,7%, a lányoknál 14,2%.

Ugyan csökkent a kannabisz-fogyasztás, de még mindig ez a legelterjedtebb tiltott szer. Ezt követik a legálisan beszerezhető, drogként fogyasztott szerek, a gyógyszer és alkohol együttes fogyasztása, a nyugtató szerek – melyek orvosi recept nélkül is beszerezhetőek, és a 'szípuzás' – higító, folyékony ragasztószerek inhalálása. A tiltott szerek közül az ecstasy, amfetaminok és az LSD – hallucinogének – a leginkább elterjedtek.²⁰

Tiltott és legális szerek életprevalencia értéke 1995 és 2007 között a 16 éves diákok körében

forrás: 2009-es ÉVES JELENTÉS az EMCDDA számára, Nemzeti Drog Fókuszpont

A tiltott szerek iskolatípusonként és évfolyamonként is eltérést mutattak. Az iskolák tekintetében az előfordulás az általános iskolákban a legkisebb, majd a gimnázium következik, utána a szakközépiskola és a legmagasabb arányú a

19 2009-es ÉVES JELENTÉS az EMCDDA számára, Nemzeti Drog Fókuszpont, 5. o.

20 Életprevalencia: a megkérdezett eddig eltelt életében már előfordult, hogy a kérdésben szereplő szert fogyasztotta. Az értékek a teljes mintához viszonyított arányokat jelentik.

szakiskolákban. Az eredmények alapján a legveszélyeztetettebbek az alacsonyabb státuszú iskolában tanulók és az idősebbek.

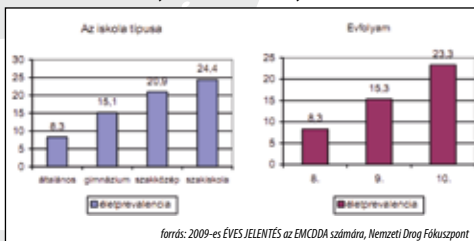
A kutatás 3 éves időszakot vizsgál, és ebben az időintervallumban közel megháromszorozódott a tiltott szereket valaha használók aránya, és a szülők anyagi helyzete nem mutatott kapcsolatot ezen drogok kipróbálásával. Az iskolai lógás és a gyengébb tanulmányi eredmény viszont összefügg a nagyobb mértékű drogfogyasztással. A családi háttér egy tekintetben viszont befolyásolja a drogfogyasztási szokásokat. Akiket az édes szülei nevelnek, és ahol a szülők kontroll alatt tudják tartani a szabadidő eltöltését, ott kisebb a valószínűsége a drogfogyasztásnak. Így akik szülői kontroll nélküliek, vagy nem megfelelő a szüleikhez fűződő viszonyuk, szintén a legveszélyeztetettebbek közé tartoznak. Szomorú tény ez, de jelzi egyben, hogy a tiltott szerek terjedése növekvő és egyre összetettebb probléma.

A kutatás arra is rámutatott, hogy a különböző szerek egyidejű fogyasztása növeli más szerek fogyasztásának az esélyét. Az ő kapcsolataikban is elterjedt az alkohol és drogfogyasztás. Azok viszont „csak” rendszeresen dohányoznak, és viszonylagos rendszerességgel fogyasztanak alkoholt, azoknál sokkal ritkább az egyéb szerek kipróbálása, és az is inkább a marihuánára korlátozódik. Azokra a diákokra, akik mértékkel fogyasztanak legális szereket – mint az alkohol és a cigaretta, nem jellemző sem a lerészegedés, sem az egyéb – főleg tiltott – szerek kipróbálása.

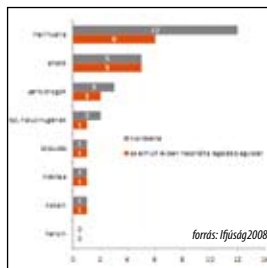
Az Ifjúság 2008 alapján is hasonlóak az arányok a 15-29 éves korosztályban. A válaszadók 17%-a mondta azt, hogy kipróbált már valamilyen drogot életében – ez az arány 11% volt 2004-ben. Ebben a mintában is érezhető különbség van a nemek között, a fiúk 19%-a, a lányok 15%-a jelezte ezt. A legerterjedtebb drogok sorrendje nagyjából itt is megegyezik a Drog Fókuszpont elemzésében megállapítottal.

Az Ifjúság 2008 arra is rámutat, hogy a drogfogyasztás a fiatal felsőoktatási rendszerbe való bekerülésével nő meg jelentősen. Nagyjából azonos mértékű elő-

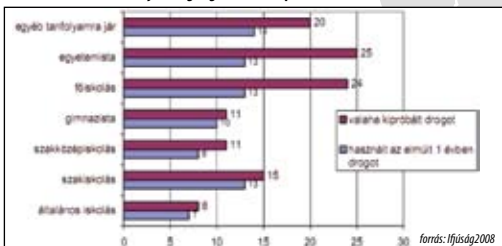
A tiltott szerek életprevalencia értéke iskolatípusonként és az iskola évfolyama szerint a 8-10 évfolyamon tanulók között

Az adott drogot kipróbáltak, illetve az adott drogot az elmúlt évben legalább egyszer használók aránya (%)

A valamilyen drogot kipróbáltak és az elmúlt egy évben drogot fogyasztók aránya a jelenleg végzett iskola típusa szerint (%)

fordulást jeleztek a gimnáziumokban és szakiskolákban, de a felsőoktatás világa – függetlenül attól, hogy egyetemről vagy főiskoláról van szó – egyértelmű választóvonalat jelent.

A képet tovább árnyalja az állandó lakhely szerinti településtípus is. Egyértelmű növekedés figyelhető meg az előfordulási mutatókban, ahogy a községtől a megyei jogú városig, vagy Budapestig haladunk. A községben lakók 13%-a, a budapestiek 25%-a kipróbált már valamilyen drogot.

A régiós adatok szerint a megkérdezettek 93,2%-a nem fogyasztott drogot az elmúlt évben, vagy nem válaszolt. Ez biztatóbb kép a Dél-dunántúli régióról, de sajnos nem tudhatjuk, hogy a megkérdezettek egy része miért tagadta meg a válaszadást erre a kérdésre.

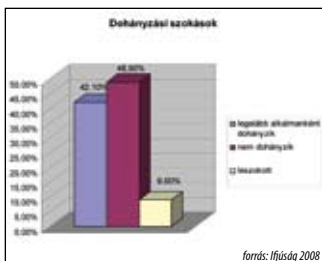
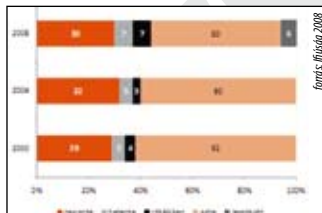
A dohányzási szokásokra vonatkozó kérdések is azt mutatják, hogy egyre többen dohányoznak. A dohányzással kapcsolatos attitűd az országos és a régiós adatokat tekintve nagyrészt egyforma, hiszen arra a kérdésre, hogy milyen gyakran dohányzik vagy dohányzik-e egyáltalán a fiatal, kicsivel többen adtak nemleges választ, mint a dohányzást bevalólok. A megkérdezett fiatalok Dél-Dunántúlon 48,9%-ban mondták azt, hogy egyáltalán nem hódolnak ennek a szenvedélynek, és 42,1%-uk veszi elő legalább alkalmanként a cigarettát. Az is említést érdemel viszont, hogy vannak viszont, akik már leszoktak. Érvényesülni látszik – ha csak kis mértékben is – az egészségtudatos magatartás.²¹

A lányok alkoholt is jelentősen kisebb mértékben fogyasztanak, mint a fiúk. Az országos adatok alapján mindössze 5% iszik hetente, és napi rendszerességgel senkinél nem fordul ez elő, míg a fiúknál a naponta alkoholt fogyasztók is megjelennek, és 15%-uk iszik hetente.

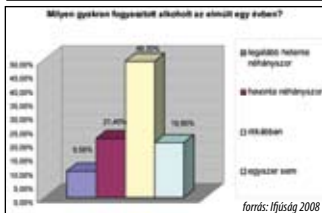
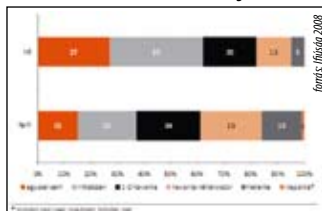
Dél-Dunántúlon a megkérdezett fiatalok 49,3%-a mondta azt, hogy ritkábban fogyaszt alkoholt, mint hetente vagy havonta, és 19,9%-uk vallotta magát teljesen absztinensnek.

A dél-dunántúli fókuszcsoportos vizsgálat interjúiban a káros szenvedélyek témáját is érintettük. Szomorú, hogy a beszélgetések

A dohányzás előfordulása és dohányzási gyakoriság a fiatalok körében, 2000-2008 (az érdemi válaszok százalékos megoszlása)

Alkoholfogyasztási gyakoriság nemeként (az érdemi válaszok százalékos megoszlása)

21 Dél-dunántúli régiós adatok

során az alkoholfogyasztást, és a kábítószer is megemlítették, mint az iskolában tapasztalható jelenséget. Úgy látják, ez ellen a család tehetne elsősorban, de ez nagyon nehéz, mert nincs idejük a szülőknek nevelni a gyereket, így ebben a kérdésben megosztottak a vélemények: van, aki úgy gondolja, hogy minden fiatal magától jön rá, hogy rossz úton jár, és egy idő után felhagy vele, így minden fiatal majd a saját hibáiból tapasztalja meg a helytelen életvezetés következményeit.²²

Közérzet, egészségi állapot

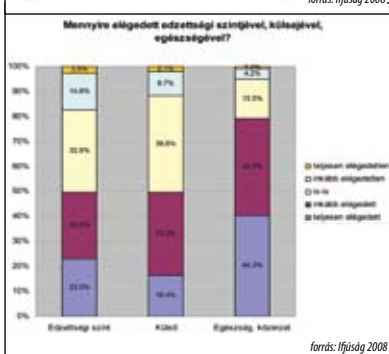
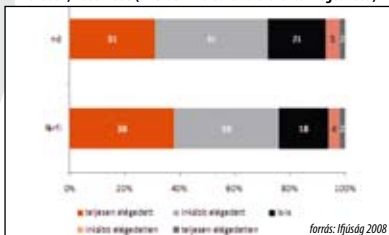
A rendszeres sportolás az egészségmegőrzés egyik leghatékonyabb módja. Hozzájárul a közérzethez, a fizikai erőnléthez és a szubjektíven megítélt elégedettségi szinthez is.

A nemek közti különbség itt is jelentkezik: a lányok sokkal kisebb arányban elégedettek teljes mértékben a közérzetükkel és az egészségükkel, mint a fiúk.

A Dél-dunántúli régióban arra a kérdésre, hogy végez-e rendszeres testmozgást, a megkérdezettek 41,6%-a válaszolt igennel, és 58,4%-a adott nemleges választ. Az értékek megközelítőleg megegyeznek az országos adatokkal (38%-igen, 61% nem). Utóbbi érték feltételezhetően összefüggésben állhat egy település lehetőségeivel és adottságaival a tekintetben, hogy rendelkezik-e sportlétesítménnyel. Feltételezhetően több fiatal élne a lehetőséggel, ha módjában állna, hiszen 76%-uk mondta azt, hogy nagy szükség lenne rá.²³

Annak ellenére, hogy a megkérdezettek 58,4%-a nem sportol rendszeresen, a fiatalok nagy része inkább elégedett az edzettségi szintjével, külsejével, azonban nem a teljes elégedettség felé billen a mérleg. Ez azt jelentheti,

A dohányzás előfordulása és dohányzási gyakoriság a fiatalok körében, 2000-2008 (az érdemi válaszok százalékos megoszlása)

22 Dél-dunántúli régiós adatok

23 Dél-dunántúli régiós adatok

hogya a sportolással kapcsolatos motiváció nem elsősorban a külső adottságok mentén jelenik meg.

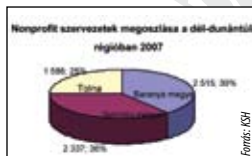
A rendszeresen sportolók elsősorban a megyei jogú városokban és városi rangot viselő településeken jelennek meg, ami összhangot mutat a sportlétesítményvel rendelkező települések jellegével, hiszen ez utóbbiak 1000-nél több fiatalt számlálnak.

Közösség, részvétel, közélet

A RÉGIÓ CIVIL SZERVEZETI ADOTTSÁGAI

A Központi Statisztikai Hivatal Nonprofit szervezeteiről készített, 2009-ben közzétett tanulmánya szerint régióinkban 2007-ban 6438 nonprofit szervezet volt, mely a hazai ilyen jellegű szervezetek 10,3%-a.

A szervezeti dinamika folyamatos emelkedést mutat, amelynek eredménye, hogy 2003 óta régióinkban 1049 szervezettel, azaz 19,5%-al emelkedett a társadalmi szervezetek aránya. Ez majdnem két százalékponttal magasabb, mint az országos átlag (17,7 %). Ez a régióra vetítve Baranya megyében 2003 óta 23,4%-os, Somogy megyében 16,5%-os, Tolna megyében 17,7%-os emelkedést jelentett 2007-ben.

A nonprofit szervezetek száma és aránya megyék és régiók szerint, 2003, 2007

Főváros, megye, régió	2003	Megoszlás	2007	Megoszlás
Budapest	13 466	25,4	14 987	24,0
Pest	4 408	8,3	5 961	9,6
Közép-Magyarország	17 874	33,7	20 948	33,6
Fejér	1 698	3,2	2 083	3,3
Komárom-Esztergom	1 511	2,8	1 522	2,4
Veszprém	2 308	4,4	2 812	4,6
Közép-Dunántúl	5 517	10,4	6 417	10,3
Győr-Moson-Sopron	2 121	4,0	2 472	3,9
Vas	1 570	3,0	1 755	2,8
Zala	1 810	3,4	2 101	3,4
Nyugat-Dunántúl	5 501	10,4	6 328	10,1
Baranya	2 037	3,8	2 515	4,1
Somogy	2 005	3,8	2 337	3,7
Tolna	1 347	2,5	1 586	2,5
Dél-Dunántúl	5 389	10,2	6 438	10,3
Borsod-Abaúj-Zemplén	3 138	5,9	3 851	6,2
Heves	1 706	3,2	1 950	3,1
Nógrád	984	1,9	1 185	1,9
Észak-Magyarország	5 828	11,0	6 986	11,2
Hajdú-Bihar	2 525	4,8	2 938	4,7
Jász-Nagykun-Szolnok	1 726	3,3	1 914	3,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	2 134	4,0	2 558	4,1
Észak-Alföld	6 385	12,0	7 410	11,9
Bács-Kiskun	2 548	4,8	3 183	5,1
Békés	1 893	3,6	2 115	3,4
Csongrád	2 087	3,9	2 582	4,1
Dél-Alföld	6 528	12,3	7 880	12,6
Összesen	53 022	100,0	62 407	100,0

forrás: KSH

Országos összehasonlításban elmondható, hogy míg 2003-ban Dél-Dunántúl zárta a sort a régiók között, úgy a vizsgált időszak végére az ötödik lett, és első a dunántúli régiók sorában. Az időszak végére Baranya és Tolna megye egyet lépett előre a megyék közötti pozíciókban (8. és 17.), Somogy megye pedig megtartotta a 10. helyet.

A régióban Baranya megye adja a civil szervezetek 39%-át Somogy a 36%-át, Tolna megye a 25%-át.

Szemléletes képet ad a társadalmi szervezetek sűrűségéről az ezer főre jutó szervezetek arányának vizsgálata. Míg or-

szágosan 1000 főre 6,2 szervezet jut, addig a régiókban 6,7, amely sűrűséggel régiók második a sorban. Somogy megyében ez az arány 7,2, mellyel a harmadik, Tolnában 6,7, mellyel az ötödik, Baranyában 6,3, mellyel a hatodik a megyék sorában.

Régiókban cél szerint legnagyobb számban a szabadidő-hobbyi célból létrehozott szervezetek a jellemzőek (1223 szervezet), majd a sport (822), oktatás (765), kultúra (738), településfejlesztés (539), és szociális ellátás (515) kerül sorra. Több, egyéb célkitűzés után a politikai célokat kitűző nonprofit szervezetek (38) kerültek a sor végére. Ennek megfelelően mindhárom megyében dominálnak a szabadidő eltöltést célul kitűző szervezetek, viszont Baranyában a kulturális szervezetek, Somogyban pedig a sport szervezetek kiugróan magas száma jellemző. Tolna megyében ennél kiegyenlítettebb a kép.

A nonprofit szervezetek aktivitását gazdálkodási mutatóik elemzésével lehet szemléltetni.

A Dél-dunántúli régióra jellemző hogy 2003-hoz képest 2007-ben 31,9%-al nagyobb bevételt könyvelhettek el a régió nonprofit szervezetei, amely különbség szinte megfelel az országos összehasonlításnak. Mégis elmondható, hogy a 2003. évhez viszonyítva régióknak a negyedik helyre lépett előre a sorban a másik vizsgált év ötödik helyéhez képest, melynek oka a Baranya megyei szervezetek nagyobb sikeressége a forrásfelvételt illetően, és ez a tendencia a régiós összehasonlításban még szembetűnőbb.

ADél-dunántúli régió nonprofit szervezeteinek 91,7%-a aktív a forrásteremtésben, 4%-a bevétel nélkül látja el feladatait, és körülbelül ugyanilyen arányban találunk teljesen inaktív szervezeteket, amelyek országos viszonylatban a legnagyobb számban Somogy megyében fordulnak elő.

A nemzeti Civil Alapprogram regionális kollégiumai évről évre írnak ki régiók civil szervezetei számára pályázatot, amely „célja a civil szervezetek **működéséhez** való hozzájárulás, (...) amellyel elősegítik a szervezet fejlődését, működését.” A pályázati kiírás szűkíti a pályázók körét – többek között – úgy, hogy legalább két éve bejegyzett, politikától független egyesületeknek és alapítványoknak nyújt támogatást.

2008. évben 1137 pályázó nyújtott be támogatás iránti kérelmet, és mutatott így valamiféle működési aktivitást. Ennek megyei megoszlása: Baranya 38,1% Somogy 34,2%, Tolna 27,6%.

De mi a helyzet az ifjúsággal foglalkozó nonprofit szervezetekkel? Az elemzőnek nehéz dolga van, hiszen a forrásként elsődlegesen rendelkezésre álló adatszolgáltatók (bírószág, KSH) nem tartják nyilván a szervezeteket az ifjúsági kulcsszó alapján.

Bírószági nyilvántartás alapján azonban mód nyílik a társadalmi szervezetek céljai között keresni egy-egy szó megadásával. Így megyénként rákeresve az ifjúság, fiatalok, diák, és gyermek szóra értékelhető eredményeket találhatunk. Tekintettel arra, hogy a bírószági nyilvántartások nem rögzítik a szervezetek valódi aktivitását, csak arányokat, és nem abszolút számokat értelmezünk.

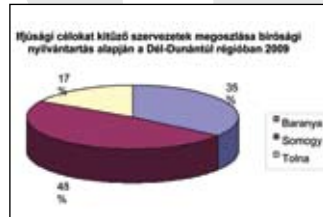
Baranya megyében a társadalmi szervezetek 10,8%-a, Somogyban 16,8%-a, Tolnában 8,4%-a tűzött ki maga elé a gyermekekkel és az ifjúsággal kapcsolatos célokat. Ezen szervezetek nagyon színes képet mutatnak funkcióik szerint. Találunk közöttük vegyesen – a teljesség igénye nélkül – sport, gyermekjóléti, területfejlesztő, horgász, vadász, néptánc, oktatási/iskolai szervezetet, és természetesen van közöttük a nevében is deklarált ifjúsági szervezet, klub, stb.

Ahhoz, hogy mégis közelebb kerüljünk az ezen ügyben aktív nonprofit szervezetek számához, a kifejezetten ifjúsági célú pályázatok statisztikáit kell megvizsgáljunk.

A Gyermekek és Ifjúsági Alapprogram központi és regionális pályázataira – többek között – olyan nonprofit szervezetek adhatnak be pályázatot, amelyek gyermek és ifjúsági közösségeket fognak össze, számukra szolgáltatásokat biztosítanak, érdekeiknek képviselőit vállalták fel, vagy a gyermek és ifjúságügyet kiemelt célként jelentik meg létesítő okiratukban. A megjelent pályázati kategóriák célja a – teljesség igénye nélkül – ifjúsági közösségek és programjaik, képzéseik, médiatermékek, fesztiváljaik, szálláshelyeik támogatása, valamint táboroztatás elősegítése voltak. A régióban működő, ifjúsággal foglalkozó nonprofit szervezetek indikátora lehet tehát a GYIA és RIT kiírásaira reagáló pályázók száma.

2005 és 2009 között 481 szervezet nyújtott be ifjúsági célú forrásra pályázatot. Ebből 311 szervezet csak egy, 170 szervezet kettő, vagy több évben mutatott pályázati aktivitást. Baranya megyében 80, Somogyban 42, Tolnában 48 olyan szervezet van, amely legalább két éven keresztül aktív volt a regionális ifjúsági pályázatok tekintetében.

Megállapítható tehát, hogy Dél-Dunántúl nonprofit szervezeteinek megközelítőleg 2,5%-a ifjúsági célú, s a szabadidő kulturált eltöltésének biztosításában, és értékorientált programok megvalósítása tekintetében elkötelezett, forrásfelvételben aktív. Ehhez a képhez hozzájárul természetesen az, hogy az elérhető források igen alacsonyak, így a civil szervezetek ifjúsági aktivitására más típusú forrásfelvétel stratégiákat alkalmazhatnak, vagy esetleg más forrásokhoz nyújtanak be pályázatokat (NCA, NKA).

Gyermek és ifjúsági érdekképviseltek helyzete

A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal – Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Szolgáltató Irodája (továbbiakban: DDRISZI) vizsgálatának tárgyát képezte a gyermek és ifjúsági érdekképviseltek helyzete a régióban.

A kutatás adatai azt mutatták, hogy az érintett települések egyharmadában működnek ilyen érdekképviseltek, ami jelentősnek tekinthető. Arra is rákérdeztünk a kutatás során, hogy milyen formában működnek ezek az érdekképviseltek a településen. A feldolgozott adatok alapján látszik, hogy a települések közel egyharmadában települési diakönkormányzatként, tizedében Ifjúsági Kerekasztalként, kicsit több mint egy tizedében Gyermek és/vagy Ifjúsági Önkormányzatként vannak jelen. Egyéb ifjúsági, érdekképviselési fórum a települések 3,1%-ában van. A kutatásban résztvevők válasza szerint Helyi Ifjúsági Tanács egyik településen sem működik.

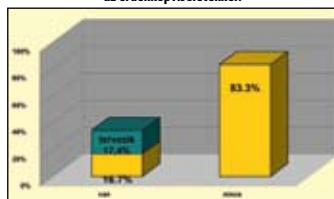
Számottevően magas azon önkormányzatok aránya (83,3%), akiknek nincs együttműködési megállapodásuk a településükön működő gyermek és/vagy ifjúsági érdekképviselési szervezetekkel. Közülük mindössze 17,4% tervezi, hogy létesít velük együttműködési megállapodást. Ezeknek az önkormányzatoknak az 57,1%-a tervezi, hogy már 2010-ben kötnek megállapodást.

Ahol viszont nem működik ilyen érdekképviselési rendszer, ott többen olyan indokokra hivatkoztak, mint: nincs rá igény, nincs erre megfelelő ember, kistérségi szinten megoldott, kicsi a település, hiányzik az összetartás, alacsony a fiatalok létszáma.

Elemzésünk során az is kiderült, hogy a település nagysága összefügg azzal, hogy működik-e érdekképviselés az adott helyen, vagyis minél nagyobb egy település, annál inkább elmondható, hogy találunk ott gyermek és/vagy ifjúsági érdekképviselést. Ezen kérdésnél azt is feltételeztük, hogy ha az önkormányzatnak van ifjúsági ügyekkel foglalkozó bizottsága, akkor valószínűleg működik ifjúsági és vagy gyermek érdekképviselés is a településen. Elemzéseink viszont megcáfolták ezt a hipotézisünket, vagyis a kettő között nincs összefüggés. Ha van is ilyen bizottság egy településen, az még nem jelenti azt, hogy az érdekképviseltek is jelen vannak.

Azt a feltevést is megvizsgáltuk, miszerint, ha egy településen működik gyermek és/vagy ifjúsági érdekképviselés, akkor ott valószínűleg az önkormányzatnak van vele együttműködési megállapodása. Ahol működnek érdekképviseltek, ott 27,3%-ban létezik ilyen dokumentum. A vizsgálatból kiderült továbbá az is, hogy a településeken működő ifjúsági érdekképviseltek az önkormányzatok nem szí-

Van-e együttműködési megállapodás az érdekképviseltekkel?

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

vesen vonják be az ifjúságot érintő kérdések, döntések előkészítésébe (69,2%). Azok az önkormányzatok viszont, akik megkérdezik (24,4%) az érdekképviselőket, többnyire a programok, rendezvények szervezésénél kéri ki véleményüket.

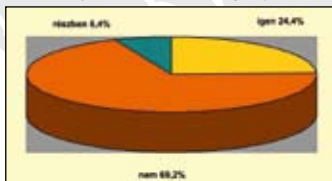
A kutatás arra is kitért, hogy milyen módon vonják be az érdekképviselőket ezekben a döntési folyamatokba. Eredményül azt kaptuk, hogy az önkormányzatok 28,6% konzultál velük a döntés előkészítése folyamán, ez a többi kategóriához képest jelentősnek számít, ugyanis szinte 100%-os arányban nem hívják meg őket a döntést előkészítő ülésekre, amin esetleg tanácskozási jogkörrel is rendelkezhetnének. Valamivel kedvezőbb a helyzet a döntésekről való tájékoztatás és a konzultáció tekintetében, ami majdnem eléri a 10%-ot mindkét esetben.

Elmondható tehát, hogy ahol van ifjúsági és/vagy gyermek érdekképviselő, ott többségében nincs velük együttműködési megállapodásuk (72,7%), ahol pedig tartják velük a kapcsolatot, ott nagyon kevés kérdésbe vonják be őket, kevés beleszólási joguk van a fiatalokat érintő döntésekbe, inkább csak tájékoztatják az érdekképviselőket, valamint csupán a végrehajtásba vonják be őket és nem a döntésekbe.

A vizsgálat kitért továbbá arra is, hogy az ifjúsági érdekképviselők milyen támogatásokban részesülnek az önkormányzatok által, illetve, hogy kapnak-e egyáltalán támogatásokat. Az adatokból arra következtethetünk, hogy a vizsgálatba bevont önkormányzatok 20-30%-a ad pénzügyi, vagy természetbeni juttatást, ebből megállapíthatjuk, hogy meghatározó többségük semmilyen támogatást nem nyújt az érdekképviselőknek (70%).

Kutatásunk során megpróbáltuk felmérni azt is, hogy mit gondolnak arról a megkérdezettek, mennyire lehet bevonni az érdekképviselőket a különböző tevékenységekbe, döntéshozatali munkákba. A kutatás keretében megkeresett önkormányzatok válaszai alapján elmondható, hogy igen optimista szemléletűek abban a tekintetben, hogy az érdekképviselők milyen feladatokat képesek ellátni. Kivételem nélkül – a döntéshozatalok, döntések előkészítései, rendezvények szervezése, fiatalok közéleti nevelése, szabadidő megszervezése és pályázati források lehívásának tekintetében – a válaszadók 50-60%-a úgy vélte, hogy az érdekképviselők képesek mindeyre.

Bevonják-e az ifjúsági és/vagy gyermek érdekképviselőket az ifjúságot érintő önkormányzati döntésekbe, illetve végrehajtásokba?

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

Önkormányzati támogatások az érdekképviselők számára

Támogatások jellege	Az érdekképviselők hány százaléka részesül?
Pénzügyi támogatások	17,3%
Természetbeni támogatások	33,8%
Egyéb jellegű támogatások	12,2%

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

Az önkormányzatok által kiadott pénzügyi támogatások

Átlagos támogatás	722 222 Ft
Minimum összeg	50 000 Ft
Maximum összeg	3 000 000 Ft

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

Kapnak-e az ifjúsági érdekképviselők pénzügyi támogatást az önkormányzattól?

	Települések százalékos megoszlása
Igen	17,3%
Nem	70,4%
Esetenként	12,3%
Összesen	100,0%

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

Érdekes, hogy habár az önkormányzatok többnyire nem tartják a kapcsolatot ezekkel az érdekképviseletekkel, sőt, gyakori, hogy nincsenek is jelen az adott településen, mégis úgy gondolják, hogy széleskörű feladatokat tudnának ellátni.

Irodánk által végzett dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkáját felmérő kérdőíves elemzés alapján elmondható, hogy a válaszadó települések zömében (70,2%-ában) legfeljebb egy gyermek- és ifjúsági ügyekkel foglalkozó nonprofit szervezet működik. A szervezetekkel nem, illetve a maximum egy ilyen rendelkező települések aránya pedig egyaránt 35,1%. 14,1% számolt be kettő vagy három ilyen szervezetről, ennél magasabb számokat pedig csak elvétve találhatunk a válaszok között (összesen 15,9%).

A válaszadók elsősorban ifjúsági szervezeteiket, hagyományörző egyesületeiket, illetve a település fejlődését elősegítő alapítványokat nevezték meg a fiatalság érdekeit szem előtt tartó társulások között.

A fiatalok lélekszámának növekedése esetén a nonprofit szervezetek mennyisége emelkedő tendenciát mutat. Ha az ifjúságot lebontjuk a 0-14 és 15-29 éves korcsoportokra, azt tapasztaljuk, hogy mindkét esetben erős, pozitív az összefüggés a két változó között, de az utóbbi valamelyest erőteljesebben befolyásolja a szervezetek számának alakulását.

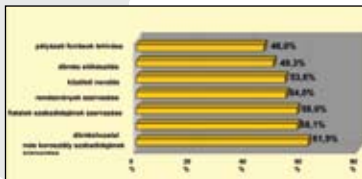
Továbbá megtudtuk azt is, hogy a fiatal regisztrált munkanélküliek magasabb arányával az ifjúság kérdésével foglalkozó egyesületek száma is erőteljesen nő, míg a hátrányos helyzetű fiatalok lélekszáma közepes intenzitással és szintén pozitív irányban befolyásolja ezen szervezetek számát.

Fontosnak tartottuk, hogy a kutatás során rákérdezzünk arra, milyen típusú kapcsolatban áll az önkormányzat ezekkel a szervezetekkel.

Bár kevesen adtak választ – mindössze 12 önkormányzat –, az adatokból kitűnik, hogy az esetek jelentős többségében a bizonyos programokban való együttműködési viszony a jellemző (91,7%). Az érintett települések közel háromnegyede (71,4%) tart fenn anyagi támogatás biztosítása révén kapcsolatot velük. A válaszadók 20%-a nincs összeköttetésben a nonprofit szervezetekkel, amelyet legtöbb esetben azzal magyaráznak, hogy nem merült fel ilyen jellegű igény.

Ezzel az adatokkal érdemes összevetni a fiatal korosztály aktivitását formális és nem-formális ifjúsági szervezetekben, szabadidős szokásaikat, környezetük, sorsuk megváltoztatásában játszott szerepükről alkotott képüket, és látható, hogy jelentős részük inkább elszenvedője és nem aktív alakítója sorsának. De hogy is lenne, amikor jellemzően nincs kapcsolata olyan szervezettel, szolgáltatással, amely

Az érdekképviseletek képesek-e ellátni a következő feladatokat?

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

tevékenysége ezt a korosztályt célozza. A fenti adatokból úgy tűnik, hogy a fiatalok kis felületen érintkeznek a civil szervezetekkel. Kevés olyan modell van előttük, amely alapján arra jutnának, hogy valamilyen szervezeti aktivitáson keresztül gondoskodhatnának a maguk igényeinek kielégítéséről. A régióra jellemző nagyszámú civil szervezet munkájában nem vesznek részt a fiatalok, tevékenységükkel nem járulnak hozzá környezetük és közösségük gyarapításához, jobbá tételéhez. Ide kívánkozik egy idézet a dél-dunántúli fókuszcsoporthoz tartozó vizsgálat elemzéséből, mely a közösségek fontosságát említi meg, mint olyan tényezőt, mely akár maradásra bírhatná az elvándorlást alternatívaként fontolgató fiatalokat:

„Én éppenséggel maradnék, csak akkor, ha a faluban lenne egy jó közösség. Nekem a közösség nagyon kell. Hát nem tudom, szerintem ha valaki kreatív, kitalál valami újat, azt el lehet adni itt is... Szóval, ha nagyon akar valamit az ember, azt meg tudja valósítani itt is.”

„Persze nekem sem minden vágyam ott maradni, de el tudnám képzelni, hogy ott...”

Fiatalok társadalmi aktivitása, szervezetekhez való kötődése

Az Ifjúság 2008 kutatás vizsgálta a fiatalok társadalmi aktivitását, szervezetekhez való kötődését.

A Dél-dunántúli régióban élő fiatalok közel 9%-ának van formális tagsága valamely civil szervezetben, pártban, érdekvédelmi szervezetben. Ez 5%-al kevesebb, mint amit az Ifjúság 2004 kutatás rögzített, viszont magasabb az országos átlagnál (6%). Érdekes és lehangoló összevetni azt, hogy miközben az utóbbi időben nőtt a civil szervezetek száma a régióban (2003 óta 19,5%-al), a fiatal korosztály képviselőiből látványosan kevesebben tagjai ilyen szervezeteknek. Ugyanakkor majdnem ötödük részt vesz társadalmi szervezetek munkájában, és 14% néha eljár a rendezvényekre. Kétharmaduknak semmilyen kapcsolata sincs velük. A fiatalok leginkább a sporttal kapcsolatos szervezeteket és sport programjaikat preferálják (17%). Tagság szempontjából még éppen értelmezhető mennyiségű pozitív választ kaptunk a diák (1,5%), egyházi (1,2%), és egyéb ifjúsági szervezetek (1%) felől. A kulturális, művészeti, hagyományőrző szervezetek munkájában szívesebben részt vesznek, programjaikat nagyobb örömmel látogatják, de alacsony számban kötődnek hozzájuk formálisan. Kiemelkedő még, hogy a szabadidős és diák szervezetek programjait – kis mennyiségben jelezték, hogy egyházi, jótékonyági, ifjúsági, valamint szakmai egyesületeknek programjait – legalább néha meglátogatják. Politikai szervezetek programjait 1,5%, míg pártok programjait 0,8% látogatja.

A feltételezés az volt – a korábbi tendenciákat figyelve –, hogy a fiatalokra 2008-ban inkább a nem formális szervezetekhez való kapcsolódás lesz jellemző.

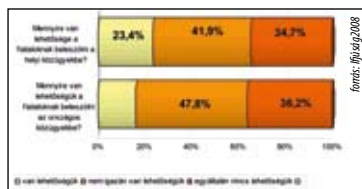
Ezen adatunk a hazai összehasonlításban kedvezőbb képet mutat az országos átlagnál (2%), de még így sem éri el a 3%-ot (2,9%).

Ezeket az adatokat erősíti meg a fiatalok politikai aktivitása is. A korábbi nagymintás kutatások is rámutattak, hogy a fiatalok politikai aktivitása igen alacsony, és jellemzően ez nem változik a választási időszakokban sem. Mit sem változtattak ezen a 2006 őszi események, amelyek látszólag felfokozták a lakosság politikai érdeklődését és sokakat határozott állásfoglalásra készítettek. Az adatfelvétel időszakában nem nagyon találni ennek nyomát.

„A válaszadók 60%-t nem, vagy egyáltalán nem érdekli a politika. Közepes intenzitású érdeklődés mintegy 30%, intenzívebb érdeklődés 9% esetében regisztrálható. Sem 2000-hez, sem 2004-hez képest nem mutatnak emelkedést az adatok: 2000-ben és 2008-ban egyaránt 2,19 volt az ötfokú skála átlaga, míg 2004-ben ennél is kevesebb, 2,8%. Inkább azt mondhatjuk, hogy az elmúlt 8 évben nagyjából hasonlóan alakult a magyar fiatalok politikai affinitása.” (Ifjúság 2008)

A politikai passzivitás összefüggésben van a fiatalok azon szubjektív véleményével, mely szerint a döntéshozók vajmi keveset foglalkoznak korosztályuk érdekeivel.

A fiatalok egynegyede gondolja, azt, hogy a helyi döntéshozókat érdekli a fiatalok véleménye. Ezzel párhuzamosan az országos döntéshozókkal kapcsolatban csak az ötödük gondolja ugyanezt.

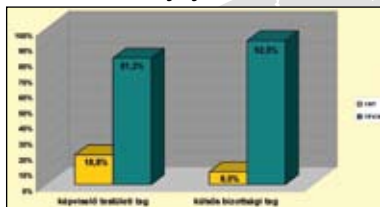
A helyi közügyekben való véleménynyilvánítás lehetőségére a fiatalok negyede, az országos közügyekre vonatkozóan pedig a fiatalok hatoda szerint nyílik lehetőség.

Ugyan a régió fiataljainak 60%-a tájékozódik a helyi közügyekről, majdnem 30%-uk szerint nincs mód arra, hogy hozzá is szólhassanak a diskurzusokhoz. Negyedük tud arról, hogy lakossági fórumon, és képviselői fogadóórákon, hatoduk, hogy internetes fórumokon hozzá lehet szólni a helyi ügyekhez. 12%-nak van tudomása települési, diák és ifjúsági önkormányzat működéséről.

A helyi ügyekről leginkább a kapcsolataikon keresztül, személyes beszélgetések során tájékozódnak (szülők, barátok). A válaszadók valamivel több, mint a fele kap híreket a helyi médiából (lapok, tv, rádió, internet). Nagyon kevesen (13%) találkoznak helyi döntéshozókkal, és szintén kevesen vesznek részt helyi ifjúsági érdekképviseleti szerv munkájában (5%).

Irodánk által végzett vizsgálatban kíváncsiak voltunk, hogy van-e 30 év alatti képviselő testületi vagy külsős bizottsági tag a településen. Az esetek 18,8%-ában van, számuk pedig 69,0%-uk esetén egy főre tehető. Külsős bizottsági tag 8,0%-ban fordult elő, számuk itt is legtöbb esetben (58,3%) egy fő. Összesen a válaszadó települések 23,6%-án volt leg-

30 év alatti képviselőtestületi és külsős bizottsági tag előfordulása

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

alább egyik pozícióban 30 év alatti tag. Ettől az aránytól Tolna megye tér el negatív irányba (18,9%), Somogy megye pozitív irányba (26,0%), Baranya megye pedig az átlaghoz hasonló értéket mutat.

Az Ifjúság 2008, valamint az irodánk által készített kutatás eredményei azt mutatják, hogy a fiatalok társadalmi aktivitása tekintetében komoly problémák vannak. Általános kiábrándulás érhető tetten a formális és nem-formális szervezeti aktivitásban, valamint a politikai részvételben egyaránt. Ehhez járul hozzá a fiatalok azon nézete, hogy az ifjúság véleményére igen kis arányban figyelnek oda az illetékes döntéshozók. Ezt erősítik meg azok az adatok, amelyek létező érdekképviseleti szervezetek és a települési önkormányzatok együttműködésének alacsony színvonalát mutatják. Érdekes adalék még a fiatalok alacsony száma a testületekben. Valószínűleg általánosítható ez a jelenség a civil szervezetek és az ifjúság viszonylatára is, ha megvizsgáljuk, hogy hasonlóan alacsony adatokat találunk az aktivitás terén mindkét szférában. Erre utal az a tény is, hogy a régiókban működő civil szervezetek alig 2%-a fejt ki tevékenységet ifjúsági területen, és alacsony a tipikus ifjúsági szolgáltatás színvonala. A csökkenő arányú ifjúsági társadalmi aktivitás arra világít rá, hogy valamilyen gyökeresen új és átfogó társadalmi programra van szükség. Az összes szocializációs közegben elengedhetetlenek az érzékenyítő, fejlesztő programok, hogy változzon az önmagáért és közösségért tenni akaró és képes, reális célokat kitűzni tudó, közösségekben aktív fiatalok aránya.

Ifjúság szakmai intézményrendszer

FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS HIVATAL MOBILITÁS ORSZÁGOS IFJÚSÁGI SZOLGÁLAT DÉL-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS IFJÚSÁGI SZOLGÁLTATÓ IRODÁJA

A Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat a hazai ifjúsági munka 1995-ben alapított módszertani központja. 1996-ban 8 fővel kezdte meg működését, ma két fővárosi és hét regionális telephelyen 52 köztisztviselő dolgozik az intézményben.

Az ifjúsági munka célja, hogy a fiatalok könnyebben kapcsolódjanak be a társadalmi együttműködésekbe, pontosabban találják meg helyüket a gyorsan változó világban. Az ifjúsági munka legelterjedtebb módszere, a közösségekkel való együttműködés, a fiatalok csoportjaival, szervezeteivel való közös munka. A mindenkori kormány kijelölt miniszteriumának felügyeletével ezt a munkát koordinálja és fejleszti Magyarországon immár 15 éve a Mobilitás.

A Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda (DDRISZI) célja a régió fiataljainak döntéseiben céltudatos, a társadalom aktív és hasznos tagjaiként élő állampolgárokká válásának elősegítése. A szolgáltatásnyújtás elsődleges feladata, hogy a fiatalok rendelkezzenek megfelelő információkkal életpályájuk számukra legmegfelelőbb kialakításához: nemcsak, hogy ismerjék lehetőségeiket, de tudjanak is élni azokkal, hogy a dolgok ne csak megtörténjenek velük, hanem irányítani, befolyásolni, kezdeményezni tudják a változásokat.

Az iroda a rendelkezésére álló eszközökkel és erőforrásokkal támogatja a fiatalok közösségeinek, informális és formális szervezeteinek fejlődését, az önkormányzatok fiatalokra vonatkozó tevékenységének szakmai támogatását annak érdekében, hogy a fiatalok lehetőséget kapjanak arra, hogy a kezdeményezhessenek, és a környezetükben létrejövő kezdeményezések aktív részesei lehessenek.

Célcsoport

A Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda a régióban tevékenykedő ifjúsági és civil szervezeteknek, közösségeknek és fiataloknak szolgálatot nyújtó társadalmi szervezetek, gyermekekkel és fiatalokkal foglalkozó intézmények, valamint önkormányzatok információközvetítő, humán erőforrás-fejlesztő, képző és innovációs központjaként működik.

Kiemelt együttműködő partnerek a fiataloknak információt nyújtó irodák és szervezetek, és az önkormányzatokban ifjúsági ügyekkel foglalkozó szakemberek.

Szolgáltatások:

- Ifjúsági közösségek számára információnyújtás és tanácsadás
- Önkormányzatok számára információnyújtás és tanácsadás
- Párbeszéd programokban és érdekvégyesítési kezdeményezésekben való részvételre ösztönzés
- Ifjúsági, közösségi célú hazai és nemzetközi pályázatokról való tájékoztatás, tanácsadás
- Euroregionális, határmenti, regionális és kistérségi együttműködések fejlesztése
- Képzések tervezése, szervezése, közvetítése
- Képzői és ifjúságsegítő gyakorlati adatbázis gondozása
- Európai, nemzetközi ifjúsági kapcsolatok fejlesztése
- Nemzetközi partnerscsoport keresés
- Eurodesk
- Hírszolgáltatás, hírlevelek kiadása
- Módszertani kiadványok megjelentetése, gondozása, gyűjtése
- A Nemzeti Ifjúsági Információs és Dokumentációs Adattár gondozása, fejlesztése
- Emberi Jogi Nevelés Ifjúsági Program hazai gondozása (Kompassz)

Egyéb tevékenység

- Regionális Ifjúsági Tanács titkársági feladatainak ellátása
- Regionális ifjúsági hálózatok támogatása, koordinálása

MEGYEI IFJÚSÁGI SZAKMAI-MÓDSZERTANI SZOLGÁLTATÓ KÖZPONTOK (ISZMK)

A megyei szintű ifjúsági szakmai-módszertani szolgáltató központok hálózata a Szociális és Munkaügyi Minisztérium támogatásával létrejött olyan szolgáltató hálózat, amely tagjai szakmai-módszertani támogatást nyújtanak az integrált kö-

zösségi és szolgáltató terek ifjúsági célú tevékenységeihez, és közreműködnek az állami ifjúsági feladatok végrehajtásában. Az ISZMK címbirtokos szervezetek éves pályázatok keretében kapnak támogatást az SZMM által meghatározott szolgáltatásaik biztosításához.

A Dél-dunántúli régióban 3 megyei ifjúsági szakmai-módszertani szolgáltató központ működik a DDRISZI szakmai iránymutatásával és koordinációjában:

„TETT-HELY” HÁLÓZAT, BARANYA IFJÚSÁGÉRT NONPROFIT KFT. (BIN Kft.)

A „Tett-Hely” fantázianévvel ellátott ifjúsági információs és tanácsadó központ az elmúlt néhány évben, tudatos fejlesztéssel és pályázati források kihasználásával megyei hálózattá bővült. A „Tett-Hely” hálózat működtetése, koordinálása jelenleg a Baranya Ifjúságért Nonprofit Kft. legjelentősebb programja. Pécs Megyei Jogú Város területén 13 iroda, a megyében pedig további 10 iroda működik a hálózat szakmai-etikai szabályai alapján. A 23 iroda munkatársai, gyakorlatosai és önkéntes segítői több ezer baranyai fiatal boldogulását segítik nap mind nap. Pécssett 2 saját irodát működtet a Kft., a további városi és megyei irodákat nagyrészt civil szervezetek működtetik, de több önkormányzat, közművelődési, oktatási és szociális intézmény is partnere.

Főbb feladatkörök:

- ingyenes információnyújtás ifjúsági célú szolgáltatásokról
- olcsó Internet-elérés biztosítása, irodai szolgáltatások
- ingyenes, adekvát tanácsadás
- ifjúsági civil szervezetek, diákönkormányzatok munkájának segítése
- képzések szervezése
- ifjúsági klubok szervezése, működtetése
- gyakorlati hely biztosítása ifjúságsegítő, szociális munkás és művelődésszervező szakos hallgatók részére

A hálózat segítségével, mint komplex erőforrással tudják hatékonyan ellátni ifjúságsegítő tevékenységüket. Széleskörű együttműködésben, a hálózati tagokkal és külső partnerekkel példaértékű programokat sikerült megvalósítaniuk a közelmúltban (pl. „Csellengők” bűnmegelőzési program, Képző-táborok, stb.). A hálózati identitás erősítése és az eddig végzett hatékony munka elismerése érdekében hagyományteremtő szándékkal „Hálózati Napot” szerveznek, ahol díjjal jutalmazták a legjobb hálózati tagokat.

A BIN Kft. ifjúságfejlesztő tevékenységei még:

- Komplex bűnmegelőzési programsorozat; hazai és nemzetközi önkéntes programok
- Baranyai Gyermekek és Ifjúsági Érdekegyeztető Fórum titkársága; Pécsi Ifjúsági Kerekasztal Titkársága; a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar ifjúságsegítő szakos, nappali tagozatos hallgatóinak gyakorlati képzése; Pécsi Extrém Sport Központ működtetése.

POLIP IFJÚSÁGI INFORMÁCIÓS ÉS TANÁCSADÓ IRODA, POLIP IFJÚSÁGI EGYESÜLET

A Polip Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda 1998 óta működik Szekszárdon a Babits Mihály Művelődési Ház és Művészetek Háza épületében. Az egyesület 2004. decemberében alakult, a bejegyzés 2005. márciusában vált véglegessé.

2007. május 1-je óta az egyesület önállóan működteti a *Polip Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodát*, amely egy alacsony küszöbű prevenciós szolgáltató iroda. Hármás alaptervékenysége az információnyújtás, a tanácsadás és a szolgáltatások köre, melyet a különböző közösségi programok egészítenek ki. Elsődlegesen a fiatalok információhoz jutását tartja legfontosabb feladatának.

Célcsoportjuk az 12-30 éves fiatalok köre, akiknek a szabadidő hasznos eltöltésében kívánnak segíteni, ezen kívül prevenciós munkát végeznek, a helyi fiatalok számára koordinálják az önkéntes tevékenységet és képzéseket szerveznek.

Tevékenységük az önkéntesség, munka világa, képzések (diákoknak, ifjúságsegítőknél), nemzetközi kapcsolatok, szabadidő hasznos eltöltése témakörében szerveződik.

A *Polip Ifjúsági Iroda Diáktanya klubjában* szabadidős programokkal várják a fiatalokat. Hétfőtől péntekig a játékdélutánok keretében csocsózásra, készségfejlesztő játékokra, társasjátékokra, kötetlen beszélgetésre, ismerkedésre, zenehallgatásra nyílik lehetőség. A hely egyben leckeírásra is alkalmas. Hétköznapokon 12-18 óráig látogatható a *Polip Internet Kávézó*, ahol kilenc számítógép áll az érdeklődők rendelkezésére, melyek közül hat internet csatlakozással rendelkezik.

A *Korrepetitor szolgálat* keretében az iskolai tanulási nehézségek leküzdését fiatal korrepetitorok segítik. Általános iskolás fiataloknak kínálnak ingyenesen felzárkóztató foglalkozásokat matematika, magyar, történelem, angol és német tárgyakból.

Tanácsadásaikkal a fiatalok problémáit segítik feldolgozni. Az életvezetési, munkaerő-piaci és pályaorientációs, diákjogi, pályázati, valamint fiatalok mobilitási lehetőségi Európában című tanácsadásra személyes beszélgetések során kerül sor.

Különféle kiállítások, koncertek, klubok, programok, rendezvénysorozatok szervezésével mozdítják elő a fiatalok személyiségének minél teljesebb kibontakoztatását, ahol a fiatalok bemutatkozhatnak és kipróbálhatják önmagukat. Az *Ifjúsági Klub* irodalmi estek, koncertek, kortárs tánc események színtere. A *Fiatalok utcagalériájában* kiállítások szervezésére kerül sor, ahol fotók, festmények, kisplasztikák, rendezvényeikhez kapcsolódó kiállítások kerülnek bemutatásra fiatalok munkáiból.

Projektek:

Nyárnyitó Buli a Polippal – Tolna megyei fiatalok napja, hazai és nemzetközi önkéntesség, gyakorlati képzés a Ifjúságsegítő hallgatók számára, *Foglalkoztatási Információs Pont*, *Mobil Ifjúsági és munkaerő-piaci szolgáltatásuk*, *TÁMOP 5.2.5-08/1. „8 karral a jövő felé – a Polip Ifjúsági Iroda közösségi, egyéni és szabadidős programjainak fejlesztéséért!”*

Az iroda szolgáltatásait igénybe vevők létszáma az elmúlt két évben: 2008-ban 3711 fő, 2009-ben pedig 12.033 fő.

SOMOGY IFJÚSÁGÉRT EGYESÜLET

A Somogy Ifjúságért Egyesület 2005. november 25-én alakult, tagjaik túlnyomórészt ifjúsági közösségek vezetői. Az egyesület közhasznú szervezetként végzi tevékenységeit. Célcsoportjuk a Somogy megyében élő fiatalok, elsősorban a 12 és 30 év közötti korosztály. Legfőbb célkitűzéseiknek a megyében élő fiatalok érdekvédelmét, érdekvédelmét, valamint szabadidős tevékenységeik bővítését, információs igényeik kielégítését, életkörülményeik javítását tekintik.

Tevékenységeik:

- nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés
- kulturális tevékenység
- környezetvédelem

Szervezetük 2010-ben is tovább folytatja az eddig elkezdett programokat, aminek keretében kapcsolatokat építenek ki és tartanak fenn a megye és a megyeszékhely különböző civil szervezeteivel, közösségeivel. Sport általi nevelés módszertanával prevenciós tevékenységet folytatnak. Népszerűsítik az önkéntesség, az aktív állampolgárság eszméit. „*Ablak az Ifjúságra*” címmel hírlevelet juttatnak el több száz e-mail címre. Képzéseket, fórumokat, konferenciákat szerveznek. Ifjúsági és nonprofit szakkönyvtárat tartanak fenn. Szolgáltatásaikkal közel 6 000 fiatalat értek el eddig. Jelenleg két főállású alkalmazottjuk van, és 2-3 önkéntest/megbízási szerződésest foglalkoztatnak.

Az Információs Pont nyitva áll minden fiatal előtt, megkülönböztetés nélkül, lehetővé téve a résztvevők közötti informális, baráti kapcsolatok kialakulását.

Az Információs Pont szakmai munkaterületei:

- Ifjúsági közösségsegítés
- Lakossági és kiemelten ifjúsági információszolgáltatás
- Irodatechnikai szolgáltatás
- Tanácsadó szolgáltatás
- Fiatalok közéleti szerepvállalásának erősítése

További ifjúsági információs és tanácsadó szolgáltatók

COMPASS EURÓPAI IFJÚSÁGI KÖZÖSSÉGÉRT EGYESÜLET

A kaposvári Compass Európai Ifjúsági Közösségért Egyesület célcsoportja a 12-30 éves gyermekek és fiatalok, kiemelten a szociális és egészségügyi hátránnyal küzdők. Programjaik az ő igényeihez igazodva, korosztályi szükségletekre reagálnak és egyéni és közösségi célokat szolgálnak.

Az egyesület alapszabályzatában foglaltak szerint: Segítik a magyar fiatalok Európai Unió rendszerébe történő integrálását.

Az információs iroda a fiatalok számára nyújt segítséget a mindennapi életük során felmerülő problémáik megoldásában, információs igényeik kielégítésében. Ennek érdekében összegyűjtötték azokat az információkat, amelyek rendszerezetten nyújtanak segítséget a kaposvári régióban fellelhető gyermek és ifjúsági célú szolgáltatásokról. EURODESK Partnerirodaként uniós pályázati, tanuláshoz, munkavállaláshoz kapcsolódó információkat is közvetítenek.

Szolgáltatások:

- ingyenes internethasználat
- diákjogi tanácsadás
- szakmai kis könyvtár használat
- általános és középiskolások számára iskolai felzárkóztatás, korrepetálás és diák mentorálás, nyelvvizsga tanácsadás
- pályaaorientációs tanácsadás - pszichológiai, életvezetési tanácsadás, felkészítő képzések tartása.
- drog prevenció (egyesületünk három tagja drog prevenció tanácsadó, ifjúságsegítő)
- gyermek- és ifjúsági egészségügy prevenció előadások, szexuális- és egészségügyi tanácsadás orvosok, orvostanhallgatók bevonásával
- országos és helyi hivatalok jegyzéke (nyitvatartási adatok, alapadatok, képviselők jegyzéke, stb.)
- pályázati tanácsadás
- fiatalok, illetve ifjúsági szervezetek számára, információnyújtás: a F fiatalok Lendületben Programról – kiemelten az EVS lehetőségekről –, utazással kapcsolatos kedvezményekről, ösztöndíjakról, Segítő szervezetekről, intézményekről, krízisellátó helyekről, szabadidős rendezvényekről, munkalehetőségekről.
- Képzések, konferenciák szervezése (szálláslehetőséggel, konferenciaterem biztosításával)
- EU-sarok: állandó tanácsadás az EVS szolgáltatóról visszatért ex-önkéntesek és a náluk szolgáltatót teljesítő fiatalok bevonásával.

Programok, szolgáltatáscsomagok:

- Ifjúsági klubok különböző, a fiatalokat érintő témákban
- Tájékoztatók, toborzók hátrányos helyzetű fiatalok számára az egyesület által szervezett nemzetközi projektekben, ifjúsági cserékben való részvétel feltételeiről, azok támogatásáról. (tagja a Kontakt 21 Brüsszeli székhelyi ifjúsági hálózatnak, ezen kívül 26 nemzetközi szervezettel van együttműködésük)
- Képességfejlesztő foglalkozások - külföldi önkéntes fiatalok végzik, pedagógus irányítása mellett.
- **„YOUTHSTART = a tudás hatalom, a munka egy jobb jövő kezdete”** – munkaerőpiaci program. A programsorozat alacsony iskolai végzettségű fiatalok számára nyújt biztos megélhetést.
- **„A jó példa szóltanul tanít”** – fejlesztő program. Ezen projekt keretében kezdték el az ifjúsági érdekképviseleti munkát.
- Az **Európai Önkéntes Szolgálat (EVS) keretében** akkreditált küldő, fogadó, koordináló szervezet. Az egyesület számos fórum, előadás keretében tájékoztatja a fiatalokat az Európai Önkéntes Szolgálatról, a hazai és külföldi munkavállalásról, továbbtanulásról.

FAÁG BARÁTI KÖR EGYESÜLET

A Faág Baráti Kör Egyesület 1998-ban alakult meg egy pécsi gyermekotthon mintegy 20 fiatal lakójának kezdeményezésére. A cél egy olyan közösség kialakítása és folyamatos életben tartása volt, melyben a család nélkül felnövekvő, hasonló sorsú, többségükben roma fiatalok egymást segítve pótolják azt a családra emlékeztető, biztonságot nyújtó háttérrel, amely ebben az életkorban a sikeres társadalmi beilleszkedéshez elengedhetetlenül szükséges. A Faág Baráti Kör Egyesület önmagát mindig is egy gyermekvédelmet kiegészítő szervezatként definiálta, mert már a kezdetektől olyan kiegészítő, mégis meghatározó szolgáltatások nyújtására törekedett a célcsoport számára, melyekhez annak tagjai az állami ellátórendszerben nem, vagy csak kevésbé juthattak hozzá. Az egyesület tevékenységéhez már a kezdetektől szervesen hozzátartozott a tanodai jellegű tevékenység: tantárgyi fejlesztés, tematikus projektnapok, szakkörök, klubnapok szervezése, kirándulások, tematikus nyári táborok, identitásalakító programok és életvezetési tanácsadás. Az egyesület szoros kapcsolatot épített ki a gyermekvédelmi ellátórendszer egyes szereplőivel, a megyei gyermekvédelmi központtól a helyi és megyei gyermek-és lakásotthonokig, illetve a nevelőszülőkhig. A megye több pontján működtetett Faodú Hálózatát a pécsi központ fogta össze.

A tanodai tevékenység mellett a Faág mindig is törekedett a civil érdekképviselet fejlesztésére, civil kerekasztal, valamint képzés szervezése révén. Jelenleg Pécs több civil szervezetével is együttműködésben áll. A jelenleg futó, TÁMOP 5.2.5 pályázati konstrukció keretében megvalósuló projekt keretében kialakított információs és tanácsadó irodájában a betérő hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, többségében állami gondoskodásban élő fiatalok a számukra legfontosabb kérdéseket illetően kaphatnak tájékoztatást, leginkább az alábbi témakörökben:

- továbbtanulási,- továbbképzési tanácsadás
- pályorientáció és életvezetési tanácsadás
- pályázatok, ösztöndíjak, hazai és külföldi önkéntesség
- lakhatással kapcsolatos segítségnyújtás
- munkába állással, munkavállalással kapcsolatos tanácsadás és segítségnyújtás
- szociális problémákkal kapcsolatos tanácsadás

Az irodai működés mellett hétköznaponként különféle szabadidős tevékenységeket is bonyolít az egyesület. A programok tematikája sokszínű: identitásalakító program, kézműves foglalkozás, konyhaműhely, rajz- és művészetterápia, filmklub, mesterségek-szelmák-hivatások előadás és gyakorlati foglalkozás.

A 2009-ben meghirdetett önkéntes toborzásnak köszönhetően 17 egyetemi hallgató kapcsolódott a Faág munkájába. A szabadidős foglalkozások szervezése és lebonyolítása mellett az önkéntesek részt vesznek az egyesület patronáló rendszerének folyamatos működtetésében is, melynek révén a Faágba járó fiatalokkal kialakított bensőségesebb-személyesebb kapcsolatteremtéssel és építéssel lehetőség adódik a felmerülő problémáikra való azonnali reflektálásra, főként olyan nehézségek kapcsán, mellyel adott esetben csak a velük személyesebb kapcsolatot ápoló patronálóhoz fordulnak.

Fenti tevékenységeink akadálytalan, gördülékeny munkáját szolgálják a megvalósítók és lebonyolítók részvételével megvalósuló szakmai műhelyek, megbeszélések: a vezetőség, illetve szakmai stáb heti rendszerességgel zajló találkozója, a kéthetente szervezett önkéntes,- és patronáló gyűlés, illetve a patronálóknak tartott szupervíziós megbeszélés.

A Faág Baráti Kör Egyesület működésének alapfeltételeit és projektjeinek finanszírozását pályázati forrásokból biztosítja, illetve önkéntesekre, mint humán erőforrásra épít.

EGY HAJÓBAN GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDŐ ALAPÍTVÁNY

Az Egy Hajóban Gyermekek- és Ifjúságvédő Alapítvány 2004 óta működő, kiemelten közhasznú szervezet. 2004. november 2-án alakult, három magánszemély kezdeményezésével, a bírósági bejegyzés és a közhasznúsági fokozat elnyerése 2004. november 16-án történt.

Az alapítvány a kezdetektől számítva kiemelt feladatának tekintette a gyermek- és ifjúságvédelmet, de már röviddel indulását követően újabb kihívásnak tett eleget: kiemelten közhasznú tevékenységként felvállalta a jogvédő tevékenységet, a rászorulóknak jogsegély nyújtását, széles körű kormányzati-civil együttműködés keretében alternatív megoldásokat kínálni a jogszolgáltatás/jogvédelem terén, valamint a terület- és vidékfejlesztés új kihívásainak való megfelelést.

Az alapítvány számos ifjúsági közösségi esemény és sportrendezvény megvalósítását végezte, melyek mind a térség fiataljainak integrációját szolgálták.

Mindezen tevékenységek nyomán szerzett tapasztalatokat összegzi egy komplex térségi ifjúsági integrációs program, a TÁMOP-5.2.5-08/1-2008-0178 pályázati azonosító számú 15 hónapos projekt. A Fókusz Információs Szolgálat létrehozásá-

val az információs esélyegyenlőség megteremtése volt cél, hiszen a szabadidős és kompetencia-fejlesztő programokba bevont fiatalok számára nem lehet elégséges az ilyen területen végzett fejlesztés, ezt ki kell egészíteni olyan elemekkel, melyek a megfelelő minőségű és mennyiségű információkkal szolgálhatnak az életben való sikeres boldogulás elősegítése érdekében. A szervezet híd szerepet kíván betölteni a bevont fiatalok sikeres társadalmi integrációjának érdekében, mind az állami, mind pedig a civil szektor minél nagyobb szolgáltatási lefedettségének érdekében. További cél, hogy a szolgáltatások és a fejlesztések célba érjenek, és hatékonyan segítsék a fiatalok társadalmi integrációját.

Az információs és tanácsadó iroda kiemelkedő szerepet tölt be a célcsoport bevonásában, a fiatalok igényének feltérképezése révén a programok megszervezésében, ill. az egyéni- és közösségi kompetenciafejlesztő programok, valamint az értékteremtő szabadidős programok megvalósításán túl az információs esélyegyenlőség megteremtésében is. Egy „bástyát” jelent a szervezet számára, mely révén sikerült egy széles körű célcsoportot kialakítani, igényeik, lehetőségeik, korlátaik és egyéni fejlesztésük nyomán.

Az iroda szolgáltatásai:

Az Infó-Pult adatbázisa alapvetően a következő témákban ad eligazítást:

- Álláskeresés (pl. iskolaszövetkezetek, munkaügyi központok, Új Pálya program bemutatása)
- Diákkedvezmények (pl. kulturális, utazási, nemzetközi kedvezmények, ill. országos partnerkereső)
- Diákszállás, albérlet (pl. kollégiumok, albérletek, kulcsosházak)
- Egészségügy (pl. kórházak, klinikák, szakrendelések, ill. az egészségügyi alaptól támogatott ellátások)
- Hivatalok (pl. országos, megyei, városi hivatalok, valamint tisztségviselők)
- Kultúra (pl. országos, ill. megyei, városi kulturális programok)
- Oktatás (pl. általános iskolák, középiskolák, felsőoktatási intézmények)
- Önkormányzatok (pl. megyei, helyi települési és kisebbségi önkormányzatok, azok tisztségviselői)
- Pályázatok (pl. pályázatkereső linkek)
- Sport (pl. országos, megyei és helyi sportolási lehetőségek)
- Szociális szféra (főként megyei és helyi alapítványok, egyesületek, a szociális ellátások, ill. a Nevelési Tanácsadó tájékoztatója)
- Utazás, utazási kedvezmények (utazási kedvezmények diákoknak, gyermekes családoknak, nagycsaládosoknak, közszférában dolgozóknak, helyi és helyközi utazási kedvezmények, vasúti és autóbuszos, ill. egyéb utazási kedvezmények)

Tanácsadás:

- pályaorientáció (részt veszünk a TÁMOP-2.2.2 képzésben is)
- munkaerő-piaci integrációt elősegítő tanácsadás
- jogi tanácsadás
- Pszichológiai, mentálhigiénés tanácsadás

Tevékenységek:

Kompetenciafejlesztő programok, drogprevenció, iskolai sikerességet fejlesztő,- csapatépítő,- önismereti tréning, közéleti,- társadalmi részvételre felkészítő kurzus, „mural painting” utcai képzőművészet, vályogházépítő-tábor, egyéni és közösségi sportesemények, színházi előadások hozzáférhetővé tétele.

SÁSDI KISTÉRSÉGI INFORMÁCIÓS PONT HÁLÓZAT

A 2008. december 1-jén induló FIGYUSZ A HEGYHÁTRA c. TÁMOP 5.2.5 kistérségi ifjúsági pályázat keretén belül többek között 9 ifjúsági információs pont létrehozását és hálózatba szervezését tűzte ki célul a Sásdi Többcélú Kistérségi Társulás. Az **előkészítés során** a helyszínek kiválasztásánál dominált egyrészt a földrajzi elhelyezkedés (törekedtek arra, hogy mind az öt mikrotérségben létrejöjjön ifjúsági pont), másrészt azon szakmai előírások, mely szerint legalább heti 20 órában kell nyitva tartania, és az információs pontban dolgozó munkatársnak legalább érettségivel kell rendelkeznie. Kilenc települési önkormányzat tudott a közösségi térre vonatkozó előírásoknak eleget tenni (pl. mozgókönyvtár, teleház, eMagyarország pont). Ez a kilenc település kötött együttműködési megállapodást a Sásdi Többcélú Kistérségi Társulással, amely alapján ezekben a terekben ifjúsági információs pontot is működik. A pontok szakmai koordinációját, és a munkatársak fejlesztését egy úgynevezett Kistérségi Ifjúságsegítő Műhelyen (KIS Műhely) keresztül valósítják meg, melynek célja, hogy elméleti és gyakorlati segítséget adjon a projekt megvalósításban, és folyamatosan értékelje a projekt működését.

Az ifjúsági információs pontok működése 2009 márciusától indult meg.

Szolgáltatások:

- Községi internet hozzáférés
- Irodai szolgáltatások
- Községi tér
- Beszélgetési lehetőség
- Információ szolgáltatás
- Kistérségi programok promóciója, részvétel segítése

A projekt fő gerincét a Kompetenciafejlesztő- és komplex szabadidős programok adják, melynek célja, hogy tudatos tevékenységek során olyan információkhoz, készségekhez jussanak a fiatalok, melyek segíthetik őket életminőségük javításában.

Megvalósult programok: Én- és Szociális kompetencia fejlesztő tréningek, Ifjúsági találkozók, Ifjúsági tábor, Tolerancia napok, Látóút, Karácsonyvásár, Sportnapok, Álláskereső technikák tréning, Városismereti verseny.

HELYIÉRTÉK INFORMÁCIÓS PONT (HIP), HELYIÉRTÉK EGYESÜLET

A „Helyiérték” Gondolkodók és Alkotók Regionális Egyesülete több mint 10 éve foglalkozik Balatonboglár és a környező településen élő fiatalok hasznos szabadidő eltöltésére alkalmas programok szervezésével.

2005-óta a figyelem központjába került az ifjúság számára elérhető szolgáltatások, információk és lehetőségek feltérképezése.

Több pályázati forrást elnyerve elindult egy civil kezdeményezésen alapuló fórum sorozat, mely a későbbiekben képzésekkel és az ifjúsági érdekképviselet módjainak megismerésével bővült. 2006-ban indult el a Helyiérték Információs Pont, amely szolgáltatásaival és információival igazi közösségi térré vált a fiatalok számára. Itt működik a KÖSZIKE, avagy a Kistérségi Összefogás Ifjúsági Kerekasztal.

A Helyiérték Egyesület ifjúságfejlesztő tevékenységei még: Zenei klubok, képzések, önkéntes munka, könnyű,- nép,- és jazz zenei fesztiválok

CSIP – A FŐHADISZÁLLÁS NAGYBAJOMBAN

A CSIP mozaikszó a Cselekvő Ifjúsági Információs Pont rövidítése. 2007 óta működik, jórészt az egyesület fiataljainak társadalmi munkájával, pályázati támogatással. Régen irodahelyiség volt, mára igazi közösségi helyiséggé alakult. Ez az Ifjúsági főhadiszállása, itt születnek az ötletek, és itt tervezik a programokat. A CSIP-ben 3 számítógépen van lehetőség internetezésre. Wifi-vel ellátott, így nyáron laptoppal az udvaron is elérhető az internet.

A CSIP szolgáltatásai:

- Ifjúsági információ: neten, prospektusokon, plakátokon, kérésre személyesen is
- Külföldi önkéntesség
- Hazai önkéntesség
- Munkalehetőség
- Társasági élet
- Játékok

INTEGRÁLT KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLTATÓ TEREK (IKSZT)

Integrált közösségi és szolgáltató terek: olyan közhasználatú épületek, amelyek a vidéki kistelepüléseken feltételeket biztosítanak a közösségi szolgáltatások kialakulásához, működéséhez, fejlődéséhez, ugyanakkor olyan szolgáltatásszervezési modellek, amelyek lehetővé teszik a helyi lakosság számára fontos közszolgáltatások egy épületben való működtetését, hozzájárulva az egyes szolgáltatások fenntarthatóságához, szakmai és pénzügyi összhangjának megteremtéséhez, valamint olyan közösségi terek, amelyek a helyi közösségi indíttatású, illetve közösségi célú kezdeményezések, folyamatok befogadó, támogató keretrendszerét jelentik.

Az IKSZT-k rendelkeznek kötelező ifjúsági feladatokkal, és a jövőben nagyban hozzá fognak járulni a vidéki ifjúság fejlesztéséhez. Elemzésünk időszakában a pályázó települések még nem indították el szolgáltatásaikat. Jelenleg címbirtokkal

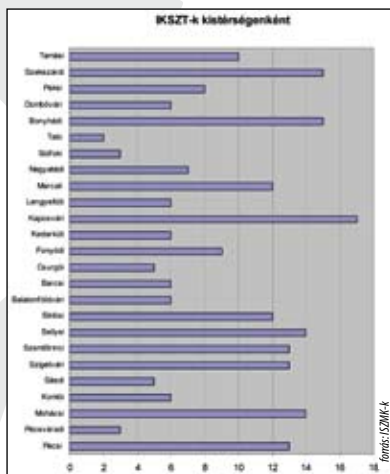
rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra, más, a szolgáltatás fejlesztésére rendelkezésre álló pályázati források lehívását.

Ifjúsági célú szolgáltatásaik:

Ifjúsági közösségi programok szervezése, ifjúságfejlesztési folyamatok generálása és a folyamatok nyomon követése, ifjúsági információs pont működtetése, fiatalok közösségi szerveződésének és részvételének támogatása, ifjúsági információs pult működtetése.

Ezen szolgáltatások biztosításához nyújtanak segítséget a megyei Ifjúsági Szakmai Módszertani Központok, valamint a Mobilitás regionális irodái.

A Dél-dunántúli régióban 226 IKSZT címbirtokos van. Ebből 93 Baranyában, 79 Somogyban és 54 Tolnában.

Szolgáltatások

TELEPÜLÉSEK IFJÚSÁGI SZOLGÁLTATÁSAI

Természetesen a fent felsorolt intézmények mellett számos más formában is gondoskodhatnak a települések a fiatalokról, hiszen ezen speciális intézmények létrehozása és működtetése speciális körülményektől függ. Lévéen régióink aprófalvas szerkezetű, találunk olyan önkormányzatot, mely nem tart fenn egyetlen intézményt sem.

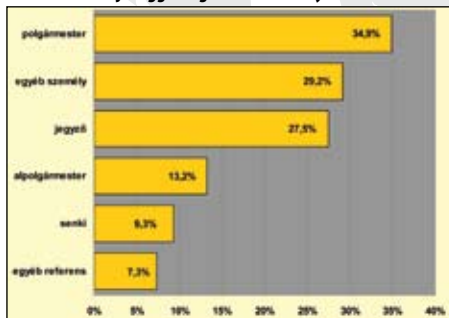
Az irodánk által készített dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkáját felmérő kutatásunkban kíváncsiak voltunk, hogy a régió települései milyen lehetőségeket nyújtnak a fiataljaik számára, és hogy a szolgáltatásokat mennyire használják ki a fiatalok.

A települési önkormányzatok ifjúsági munkájának egyik fontos meghatározója az ifjúsági referens. Feladata a település ifjúsági életének támogatása, szükség szerint folyamatok elindítása, közösségek segítése, párbeszéd csatornáinak biztosítása az ifjúsági korosztály és a döntéshozók között. Természetesen, munkáját a helyi igények, körülmények, személyes motivációi, kompetenciái és beállítottságai határozzák meg. Régióinkban kevés ifjúsági referens van. Számukat részben a foglalkoztatásukra lehívható pályázati források mennyisége, folyamatossága, és a települések szándéka határozta meg. Néhány településen forrástól függetlenül, határozatlan idejű szerződéssel foglalkoztatnak ifjúsági referenst.

2005 óta növekedett az ifjúsági referensek száma. Míg 2006-ban 11, addig 2009-ben 20 ifjúsági referens is alkalmaztak. Ezekből három a megyei önkormányzatok ifjúsági referense volt. 11 önkormányzatnál, ha ugyan változott is az ifjúsági referens személye, azért folyamatosan létezett a szerep. Ebből 6 referens kizárólag ifjúsági feladatokat, míg a többiek e mellett más (sport, pályázatírói, kulturális, oktatási) feladatokat láttak el.

Kutatásunk alapján elmondható, hogy ahol nincs speciális ifjúsági referens, ott az ifjúsági ügyeket a polgármesterre (34,9%), illetve valamilyen egyéb személyre (29,2%) bízják. Egyéb személyre vonatkozóan a válaszadók több esetben a könyvtár vagy teleház vezetőjét, a családgondozót vagy művelődésszervezőt jelölték meg. Ezután leggyakrabban a jegyzőt (27,5%), illetve az alpolgármestert (13,2%) nevezték meg a válaszadók, majd végül 7,3%-ban valamely egyéb referenset. A települések 9,3%-án saját bevallásuk szerint senki sem foglalkozik a fiatalokat érintő ügyekkel az önkormányzatban belül. Tehát kimondhatjuk, hogy valamilyen formában az önkormányzatok döntő többsége foglalkozik az ifjúsággal, de ehhez nem alkalmaznak külön munkaerőt, hanem valamely fő tevékenység alá vagy mellé rendelik ezeket a feladatokat.

Az ifjúsággal foglalkozó személyek köre

Kutatásunk eredményei szerint a települések jóval több, mint háromnegyedén (80,5%) nem vett még részt önkormányzati munkatárs ifjúsági jellegű továbbképzésen. A dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkájának elemzése kimutatta, hogy az, hogy vett-e már részt hivatali dolgozó az ifjúsági munka témáját érintő továbbképzésen, befolyásolja, hogy mekkora az adott település lélekszáma. Az eredmények szerint a nagyobb településeken nagyobb az esélye annak, hogy folytat vagy folytatott ifjúsággal kapcsolatos tanulmányokat egy vagy akár több önkormányzati munkatárs. Az 1000 fő alatti községek 12,2%-ában, az 1000-5000 lelket számlálók 25,5%-ában, az 5000 fő feletti népességgel rendelkezőknek pedig már 41,7%-ában tanult tovább hivatali dolgozó ebben a témakörben. (Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája, 2009)

A Dél-dunántúli régióban élő gyermekek és fiatalok számára a szabadidő tartalmas, közös eltöltése kapcsán leginkább a településen található művelődési ház és/vagy valamilyen sportlétesítmény említhető. Figyelemreméltó tény, hogy más jellegű közösségi terek, intézmények nagyon ritkán találhatóak. Megközelítőleg minden tizedik településen üzemel csupán ifjúsági információs pont (12,5%). Elgondolkodtató a gyermek- és ifjúsági házzal (3,8%), az ifjúsági információs és tanácsadó irodával (3,8%) és a mozival (2,5%) való ellátottság.

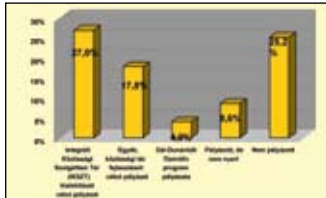
Utánajártunk, hogy melyek azok a tényezők, amelyek befolyással vannak a különféle szabadidős lehetőségek rendelkezésre állására. Míg a kevesebb, mint 1000

főt számláló községek, illetve városok fele rendelkezik csak ilyen intézménnyel (52,3%), addig az 5000 fő feletti településeknek már több mint háromnegyedében (75,0%), az 1000 - 5000 lelket számlálóknak pedig 75,8%-ában működik művelődési ház.

A kutatás arra a kérdésre is kitért, hogy a Dél-dunántúli régió települései mely közösségi térrel kapcsolatos pályázatokon nyertek az eddigiek során támogatást.

Az önkormányzatok többsége, vagyis a válaszadók valamivel több, mint egynegyede (27,0%) az Integrált Községi Szolgáltató Tér (IKSZ) kialakítását célzó pályázatból jutott már anyagi forráshoz. A települések 17,8%-a tett szert bizonyos pénzösszegre egyéb, közösségi tér fejlesztését szolgáló pályázati forrásból. Meglehetősen kevesen vannak azok – arányukat tekintve 4% –, akik valamely Dél-dunántúli Operatív Programból támogatható közösségi tér létrehozására, fejlesztésére költhető pályázati pénzből részesültek.

A Dél-dunántúli régió településeinek ifjúsági ügyekkel kapcsolatos pályázati forrásai

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

A települések képviselői közül 8,6% vallotta azt, hogy pályázott, de nem nyert, további egynegyedük pedig (25,2%) nem is pályázott közösségi tér fejlesztésére.

Érdekes összehasonlítani az Ifjúság 2008 adatait az önkormányzatok véleményével a fiatalok részére biztosított közösségi terek és szolgáltatások ismertségéről.

A fiatalok közel 50%-a szerint van a közelükben olyan szolgáltató, amely kifejezetten számukra nyitott. Valamivel több, mint harmaduk szerint nincs ilyen. 14%-uknak nincs információjuk. Közel 90% százalékuk környezetében van művelődési, kulturális és ifjúsági ház. Könyvtár a válaszadók 90%-ánál van, hasonlóan nyilatkoztak sportpálya meglétéről, ami a megkérdezettek 92% szerint van a környezetében. Teleház és ingyen internet szolgáltatásról a fiatalok fele tud, csak úgy, mint ifjúsági klubról, amely nem vendéglátó céllal működik.

Az adatok alapján a fiatalok mintegy 40%-a szerint a létező közművelődési intézmények nem nyújtanak szolgáltatást, holott ezen intézmények szinte természetes szolgáltatási célcsoportja az ifjúság. Kérdés, hogy valóban nincs nekik szánt program, vagy a fiatalok nem veszik igénybe a szolgáltatást valamely ok miatt? Természetesen máshol is kereshetünk válaszokat ezekre a kérdésekre, hiszen beszédes az adat, hogy a fiataloknak csak a fele vett már részt helyi rendezvényen, és csak a válaszadók 12 %-a vall arról, hogy rendszeres látogatója a programoknak. 40%-uk soha nem jár el helyi rendezvényekre, és tizedük szerint nem is kerülnek megszervezésre nyilvános események.

Ifjúsági irodák létéről többen tudnak, mint akik igénybe veszik. Ifjúsági információs, tanácsadó irodáról a megkérdezettek harmada tud. A fiatalok 17%-a fordult már meg ilyen szolgáltatónál, leginkább munkahelykereséssel kapcsolatos információért, barátokkal találkozni, ügyintézéssekkel kapcsolatos információért, vagy csak úgy betérnek. Legkevésbé a pszichológiai, életvezetési tanácsadást veszik igénybe a fiatalok. A szolgáltatásokkal az igénybevevők többnyire elégedettek.

Közösségek tekintetében elmondható, hogy a fiatalok 45%-ának környezetében található egyházzal kapcsolódó ifjúsági csoport, szolgáltatás. Hagyományörző néptáncscsoport valamivel több, mint kétharmaduk számára elérhető. Egyharmaduknál környezetvédelmi, településszépítési egyesület, a fiatalok felénél amatőr kulturális egyesület is található.

Fontos kérdés, hogy az önkormányzatok milyen formában gondoskodnak a gyermek- és ifjúsági feladatok ellátásáról. A felmérés eredményei szerint Dél-Dunántúlon a települési önkormányzatok egyharmada (36,1%) maga látja el ezeket a feladatokat, több mint egynegyede (29,7%) önkormányzati, vagy egyéb társulás formájában, 17,1%-a pedig önkormányzati intézményen keresztül gondoskodik az ifjúsági ügyekről. 4,4%-a egyéb formában végzi ezt a teendőt, együttműködési megállapodással és szerződéssel.

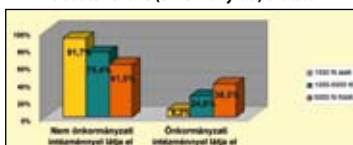
A következőkben röviden tekintsük át, hogy mely tényezők befolyásolták azt, hogy milyen módját választották a dél-dunántúli településeken a fiatalsággal kapcsolatos ügyekről való gondoskodásnak.

A nagyobb népességszámú települések között magasabb az önkormányzati intézményt igénybevevők aránya, hiszen míg az 1000 fő alatti falvaknak csupán 8,3%-a, addig az 5000 fő felettieknek már több mint egyharmada (38,5%) saját intézménnyel látja el a gyermek- és ifjúsági ügyeket.

Azoknak a településeknek, ahol 1000 főnél kevesebben laknak, közel fele (41,7%) veszi igénybe társulás segítségét, a nagyobb népességűek között viszont már kisebb ez az arány: az 1000-5000 főt számláló községek 18, az 5000 főnél népesebb városok 7,7%-a választotta a feladatellátásnak ezt a módját. Ezért indokolt a kistérségek ifjúsági célú fejlesztéseinek támogatása.

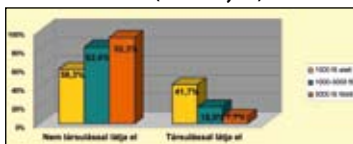

A települési lélekszáma és a gyermek- és ifjúsági feladatok önálló (önkormányzati) ellátása

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

A települési lélekszáma és a gyermek- és ifjúsági feladatok önálló (önkormányzati) ellátása

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

Az ifjúsági feladatokra és célokra fordított összeg és az Ifjúsági Alap

A kérdőíves felmérés során arra kértük a válaszadókat, hogy írják le azt az összeget, amelyet a települési önkormányzatok különböző ifjúsági célok, illetve feladatok megvalósítására költöttek 2008-ban.

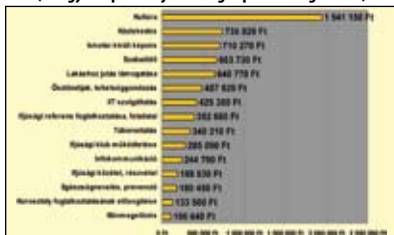
Az adatok alapján kijelenthetjük, hogy a legtöbb pénzt a kultúrával kapcsolatos dolgokra fordították a dél-dunántúliak, hiszen erre a célra átlagosan 1 941 150 Ft-ot költött egy település. Második helyen a közlekedéshez kapcsolódó költségek állnak, melyek nagysága átlagosan 736 820 Ft-ra rúg községenként. Valamivel kevesebbe került az iskolán kívüli képzés, amely átlagosan 710 270 Ft-nyi kiadást jelentett a Dél-dunántúli régióban. Negyedik helyen a szabadidő (átlagosan 663 730 Ft), ötödik helyen pedig a lakáshoz jutás támogatásának (átlagosan 640 770 Ft) költségei szerepelnek. Nem hagyhatjuk azonban figyelmen kívül, hogy a szórás mindegyik esetben meglehetősen nagy.

A bűnmegelőzéssel kapcsolatos programokra és célokra költötték a legkevesebbet a dél-dunántúli önkormányzatok, amely átlagosan 106 640 Ft-jába került egy településnek. Ezután következik az ifjúság foglalkoztatásának elősegítésére szánt összeg, amelynek átlagos összege 133 560 Ft volt 2008-ban. A dobogó harmadik fokán – átlag 180 450 Ft-tal – az egészségnevelés és prevenció támogatása áll a legkisebb anyagi ráfordítással jellemezhető területek rangsorában, a negyedik helyet az ifjúsági közélettel és részvétellel (átlagosan 188 830 Ft), az ötödiket pedig az infokommunikációval (átlagosan 247 700 Ft) kapcsolatos költségek foglalják el. Az egyes települések átlagos ráfordítástól való eltérése itt is viszonylag széles területen szóródik.

Összegezve az előzőekben leírtakat, megállapítható, hogy a dél-dunántúli önkormányzatok 2008-ban a legtöbb pénzt a kultúrára, a legkevesebbet pedig a bűnmegelőzésre és a korosztály foglalkoztatásának elősegítésére költötték. Ha megyék szerinti bontásban vizsgáljuk a fenti területekhez kapcsolódó tevékenységekre – program- és intézménytámogatásra együttesen – fordított összegek nagyságát, akkor azt láthatjuk, hogy ifjúsági célokra összességében Baranya megye költ a legtöbbet, Somogy megye pedig a legkevesebbet.

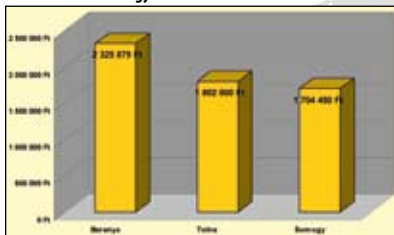
A fenti állítás többek között a legtöbb pénzt elszívó területre, a kultúra-

Az ifjúsági feladatokra költött összegek 2008-ban (az egy településre jutó átlagos pénzüsszeg Ft-ban)

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

A kultúrára szánt átlagos pénzüsszeg megyék szerinti bontásban

forrás: Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009

ra is igaz. Erre Baranyában átlagosan 2 325 879 Ft-ot szánt egy település, Tolnában már valamivel kevesebbet, szám szerint átlagosan 1 802 000 Ft-ot fordítottak, Somogyban pedig átlagosan 1 704 450 Ft-ot.

Az előzőekben leírtak alól természetesen van kivétel. Tolna átlagosan 420 830 Ft-ot, Baranya 185 900 Ft-ot és Somogy megye 292 170 Ft-ot juttat egészségnevelési programok támogatására. Közlekedésre viszonylag sok pénzt áldoz Somogy megye: átlagosan 2 166 670 Ft-ot költ rá, míg Baranya megye 631 170, Tolna megye pedig 305 140 Ft-ot.

Az említett feladatokra a támogatás célterülete szerinti bontásban is rákérdeztünk, vagyis pontosabban aszerint, hogy mennyit költenek a különböző feladatokon, célokon belül programtámogatásra, illetve intézményfenntartásra. A kapott adatokból kitűnik, hogy a legkevesebbet az egészségnevelés, prevenció (0 Ft) és az ösztöndíjak, tehetséggondozás intézményfenntartására költöttek, átlagosan csupán 33 000 Ft-ot, és kiemelkedően magas összeget, megközelítőleg 2 500 000 Ft-ot költöttek a közművelődési intézmények fenntartására. A programtámogatásra a kultúra feladatkörében szánták a legtöbbet, körülbelül 1 000 000 Ft-ot, a legkevesebbet az ifjúsági korosztály foglalkoztatásának elősegítésére, mégpedig csupán 50 000 Ft-ot.

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy az ifjúsági ügyekre fordított összeg mekkora részét teszi ki az önkormányzati költségvetésnek. Az eredmények tanúsága szerint általában igen alacsony hányadát, átlagosan 2,53%-át költik ilyen célokra. Ettől az értéktől átlagosan 4,3 százalékponttal térnek el az egyes települések. Ott, ahol a legtöbbet áldoznak ezekre a feladatokra, a költségvetés 27%-át szentelik a fiatalokkal kapcsolatos ügyek finanszírozására.

Dél-Dunántúlon egy település átlagosan 4 034 060 Ft-ot szánt a költségvetéséből ifjúsági feladatok ellátására 2008-ban, a szórás azonban meglehetősen magas volt.

A Dél-dunántúli régióban nem jellemző, hogy a településeket érintő ifjúsági ügyek finanszírozására elkülönített Ifjúsági Alapot hoztak volna létre, ugyanis az önkormányzatok 97,8%-a nem rendelkezik ilyen jellegű anyagi forrással.

Ifjúsági célra fordított források

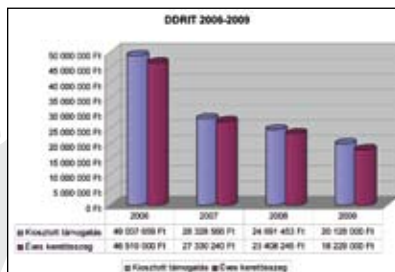
Az ifjúsági szervezetek céljaik megvalósításához legtöbbször pályázati forrást vesznek igénybe, hiszen a nyugat-európai országok civil szektorának forrásfelvételi gyakorlatától eltérően a hazai mecenatúra nem játszik komoly szerepet, és a szervezeti tagdíjak csekély mértéke nem elegendő nagyobb ívű szervezeti tevékenység megvalósítására. Ez jelzi a hazai civil szektor függőségét az állami támogatásoktól. Így hazánkban az ifjúsági fejlesztések elsősorban a hazai és nemzetközi támogatási programok célkitűzéseinek mentén, azok tematikája alapján valósulnak meg.

Az alábbiakban a vizsgált időszakban a régió ifjúsági szervezetei számára elérhető, ifjúsági célú forrásfelhasználást vesszük górcső alá.

DDRIT 2006-2009

A Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Tanács (DDRIT) az a forráselosztó szerv, melynek feladata, hogy a regionális ifjúsági folyamatok, és helyzet ismeretében olyan támogatási célokat fogalmazzon meg, amellyel a régióban megjelenő igényekre a lehető legpontosabban reagál.

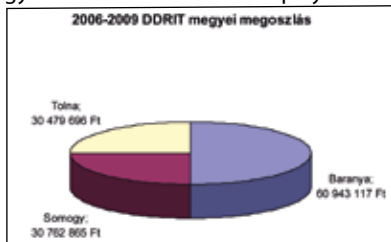
A Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Tanács a 2006-2009 időszakban 122 185 678 Ft támogatást osztott ki. 2006-ról 2007-re közel felére esett vissza a Tanács pályázati kerete, melyet a következő években egy közel állandó érték követett. Ez a támogatás jelentős része az éves GYIA keretből származik, melyet a pályázóktól visszaérkező összegek (lemondás, visszavonás) fejel meg évi 3-10%-kal.

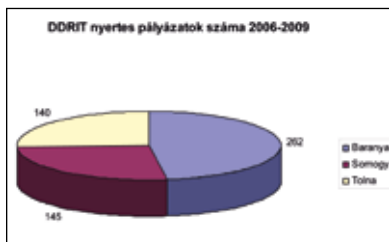
forrás: DDRIT nyertes listák

A régió megyéi közül nyilvánvaló Baranya megye túlsúlya (49,9%), egymagában közel annyi támogatást fogott be, mint Somogy (25,2%) és Tolna (24,9%) összesen. Ha viszont leosztjuk ezt a megyében élő fiatalok (15-29 éves) számával, akkor a sorrend egy kicsit módosul, bár így is Baranya vezet a 788 Ft/fiatal összeggel, majd ezt szorosan követi Tolna megye (637 Ft), a sort pedig Somogy megye (491 Ft) zárja.

A nyertes pályázatok számában is hasonló arányok figyelhetők meg: Baranyából érkezett a legtöbb pályamű (47,9%), míg Somogy (26,5%) és Tolna (25,6%) megyéből közel azonos számú pályázatot regisztrált a rendszer.

Forrás: DDRIT nyertes listák

Forrás: DDRIT nyertes listák

Kistérségi bontásban már világosan látszik, hogy a megyeszékhelyekhez tartozók veszik fel a legnagyobb forrásokat. A kevés forrást begyűjtő kistérségek nyertes pályázatai többségében a legnépszerűbb – „táboros” – kategóriából gyűlnek össze.

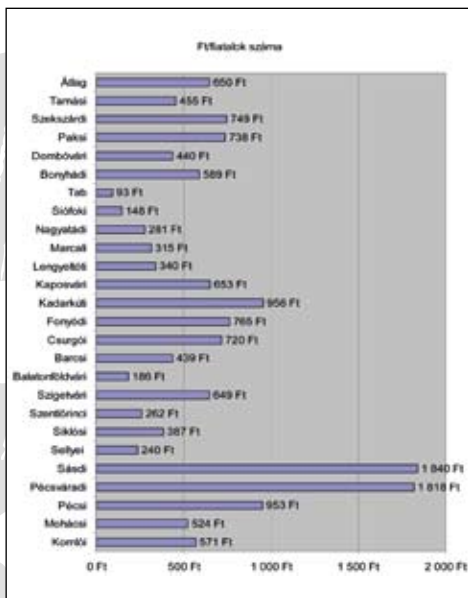
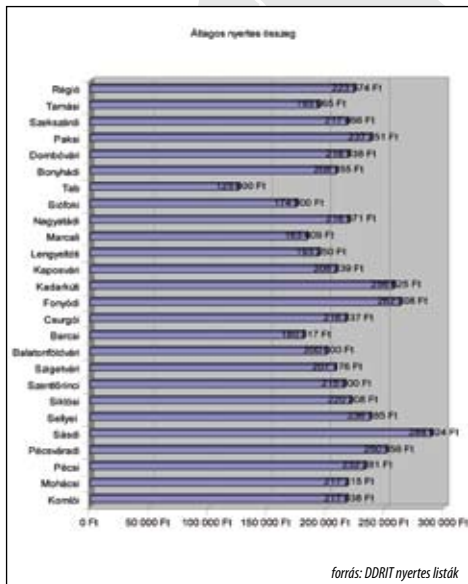
Az egy nyertes pályázatra eső kiosztott támogatás 125 ezer és 289 ezer forint között mozog. A régiós átlag 233 ezer Ft, ennél 18 kistérségben kisebb az átlagos nyertes összeg.

Ezt az átlagösszeget jelentősen meghaladó kistérségekben olyan ifjúsági szervezetek működnek, amelyek alkalmasak nagyobb összegű támogatások elnyerésére, viszont kevés kezdő pályázó van, aki rontaná ezt az átlagot.

Ha a kistérségben elnyert összegeket leosztjuk az ott élő összes fiatal számával, kicsit árnyaltabb lesz a kép. Azok a kistérségek, ahol kevés volt az elnyert támogatás, ez az arányosított összeg még alacsonyabb lett. Viszont a régióközpontok a középmezőnybe sülyedtek, és kiemelkedtek azok a kistérségek, ahol közepes elnyert összegre kevesebb fiatal jutott. Ez alapján ezekben a kistérségekben a legjobb fiatalnak lenni...

A régióban kiosztott támogatások átlagosan 92,37%-a maradt a pályázó szervezeteknél, azaz felhasználásra került. Ennél kedvezőtlenebb arány Tolna megyében 4 kistérségben (Dombóvári, Paksi, Szekszárdi, Tamási), Somogyban szintén 4 (Balatonföldvári, Kaposvári, Lengyeltóti, Siófoki), míg Baranyában 2-ben (Komlói, Siklósi) jelentkezett. Jellemzően ott alakult ki az átlagtól jelentősen eltérő arány, ahol alacsony volt a nyertes összeg.

Megyei összehasonlításban Baranyából a támogatási összeg 5,8%-áról, Somogyban 7,1%-áról, Tolnában 11,8%-áról mondtak le a pályázók, vagy kellett visszautalniuk a kezelő szervnek.

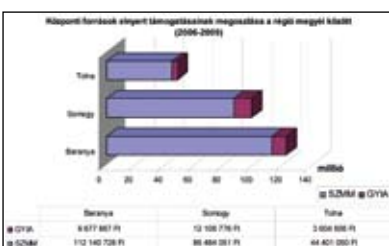
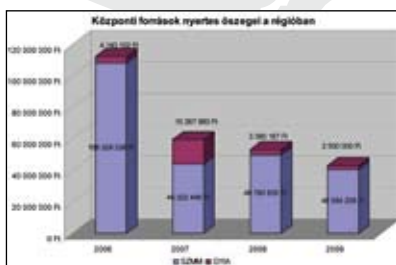
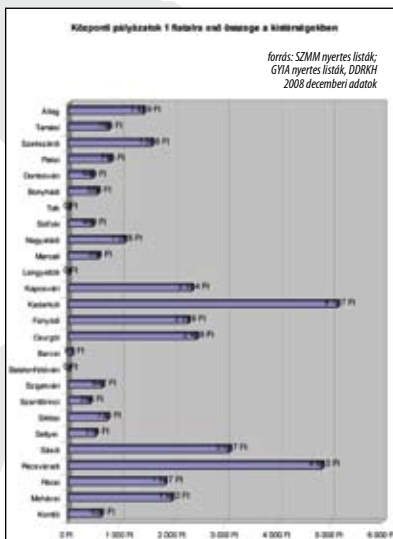

KÖZPONTI FORRÁSOK (GYIA, SZMM) 2006-2009

A diagram a központi források – GYIA és SZMM – 2007-es feleződése után lassú csökkenést mutat – hasonlóan a DDRIT forrásaihoz – a megelőző három évben. Bár a központi források is csökkentek ebben az időszakban, azonban a régió mégis egyre nagyobb arányban részesült támogatásban 2007-től kezdve. (2006: 11,1% 2007:10%; 2008: 13,4%; 2009: 17,8%)

A központi forrásokból is Baranya részesült legmagasabb mértékben (45,4%), második Somogy (36,7%), ezt követi Tolna 17,9%-kal. Az egy fiatalra eső átlag összeg tekintetében itt gyakorlatilag Baranya és Somogy megye azonos szinten áll – 1576 Ft/ fiatal az előbbi, és 1 572 Ft/ fiatal az utóbbi –, Tolna megye van csak kicsit lemaradva (1 003 Ft).

A központi források tekintetében is kiugró a megyeszékhelyek forrásfelvétele – a három megyeszékhelyhez tartozó kistérségnek átlagosan négyszeres a forrásfelvétel képessége, mint régió kistérségeinek az átlaga.

forrás: SZMM nyertes listák; GYIA nyertes listák

FLP 2007-2009

Az Ifjakok Lendületben Program (FLP) az Európa Bizottság nyújtotta ifjúsági célú pályázati támogatás, amely széles spektrumon nyújt forrás lehetőséget fiatalok mobilitási célú nemzetközi és hazai, valamint ifjúsági vezetők, és ifjúsággal foglalkozó szakemberek fejlesztő projektjeinek megvalósításához.

Az alábbi diagramból kiolvasható, hogy a régió szervezetei – eltérően az előzőleg felsorolt forrásoktól – egyre nagyobb összegű forrást vesznek fel a Ifjakok Lendületben Programból. E mellett érdemes megjegyezni, hogy a nyertes pályázatok száma nem változott jelentősen (2007: 35 db; 2008: 31 db; 2009: 33 db), ami azt jelenti, hogy a pályázók egyre nagyobb összeget megcélzó pályázatokat írnak, sike-

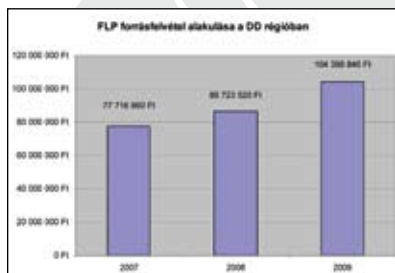
resen. Ez a pályázatíró tapasztalat növekedését jelzi. Ezt a tendenciát az is alátámasztja, hogy a beadott pályázatok száma csökken (2007: 69 db; 2008: 59 db; 2009: 55 db). Viszont azt is jelzi, hogy kevés új pályázó jelenik meg az FLP rendszerében.

A forrásból (258 499 250 Ft) legnagyobb mértékben Baranya részesült (53,6%), ezt követi Somogy (31,3), majd Tolna (15,1%). Az egy fiatalra vetített összeg az előzőekben bemutatott sorrendet mutatja, Baranya vezet 1 864 Ft-tal, ezt követi Somogy 1 343 Ft-tal, végül Tolna 847 Ft.

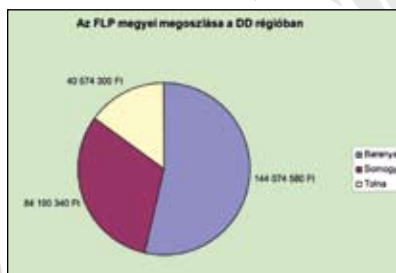
Az alprogramok közül a 2-es – az Európai Önkéntes Szolgálat – a legnépszerűbb 66-70 db beadott pályázattal, ezt követi az 1.2-es alprogram 52 pályázattal, és az 1.1-es 45 darabbal. A többi alprogramra 5 vagy annál kevesebb pályázat érkezett be.

A nyertes összegek kistérségi eloszlása az mutatta, hogy a megyeszékhelyekhez tartozó kistérségek veszik fel a régiós összegek 86 %-át. Legtöbbit a Pécsi (42,7%), ezt követi a Kaposvári (28,2%) és a Szekszárdi (15,1%), a negyedik a sorban a Siklói (8,6%). Ez alatt csak pár százalékos kistérségek vannak, mint a Pécsváradi (2%), a Marcali (1,2%), a Kadarkúti (1%), a Fonyódi (0,9%) és a Komlói (0,3%). Ez az uniós forrás igen koncentrált felvételét mutatja, ami egy ilyen mértékű forrásnál a régió ifjúsági szervezetei közötti finánciális olló szétnyílását eredményezheti. A régió 25 kistérsége közül 4-ből egyetlen nyertes pályázat sem érkezett be, még nyugtalanítóbb az, hogy 12-ből be sem nyújtottak pályázatot. A Paksi kistérségből 5 elutasított pályázatot regisztrált a rendszer a három év folyamán, a Mohácsi, Sásdi és Sellyei kistérségekben 1-1 darabot.

Érdekes adat a legnagyobb mértékű forrást felvevő Pécsi kistérségből érkező pályázatok magas száma (94 db), és az is, hogy ezek közel fele elutasításban részesült (44 db). A többi kistérségből ehhez képest jóval kevesebb a benyújtott pályázatok száma, és jobb a sikerességi ráta.

forrás: FLP nyertes listák (1 euro = 260 Ft)

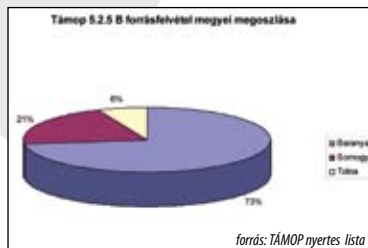

forrás: FLP nyertes listák

TÁMOP 5.2.5 B KOMPONENS

A TÁMOP 5.2.5. B kódjelű pályázat a fiatalok társadalmi integrációját, társadalmi részvételének erősítését, a bennük rejlő erőforrások kibontakoztatását segítő tevékenységek, és szolgáltatások kialakítását célozta meg, melyet az ifjúsági munka eszközrendszer fejlesztésével és alkalmazásával kívánt támogatni.

A régióban 10 szervezet nyert programjaira támogatást összesen 190 millió forint értékben. A program megvalósítása során ifjúsági információs irodák, és információs pontok hálózatai jöttek létre, melyek tevékenységei között – a teljesség igénye nélkül – jogi, diákjogi, pszichológiai, mentálhigiénés, életvezetési, életszerzési, továbbtanulási/pályaválasztási/pályaorientációs, munkaerőpiaci tanácsadásokat nyújtanak, kompetenciafejlesztő és szabadidős programokat valósítanak meg, önkénteseket foglalkoztatnak.

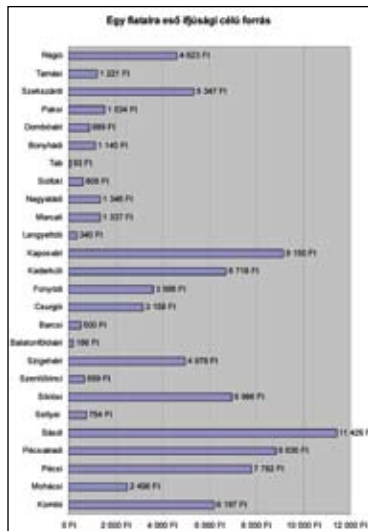
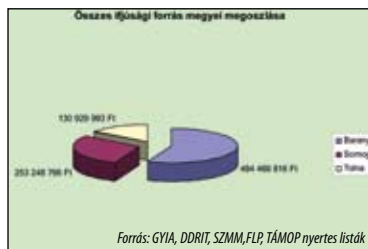
Régiós összegzés

Ha összesítjük az ifjúsági célú pályázatok kiosztott támogatásait, jelentősnek tűnő összeget, 868 648 575 Ft-ot kapunk. Ennek megyei megoszlása az előző forrásokban megismert sorrendet örökli: Baranya megyébe került a források 55,8%-a, Somogy megyébe a 29,2%-a, míg Tolnába a 15,1%-a. Az egy fiatalra eső összeg Baranyában 6 267 Ft, Somogyban 4 038 Ft, míg Tolnában 2 735 Ft.

Minden kistérség részesült ifjúsági célú forrásokból, de jelentős különbségek vannak. Bizonyos kistérségekben csak a RIT forrásai voltak elérhetőek, könnyen megpályázhatók, ezek esetében a pályázatokból az ifjúságra fordított támogatás az ezt megelőző időszakban nem volt több pár százezer forintnál.

A legnagyobb forrásokat láthatóan a megyei jogú városok kistérségei gyűjtik be, azonban a TÁMOP programoknak köszönhetően egyes kistérségek már elérik a harmadik – Szekszárdi – kistérségben elnyert összegek felét.

Az egy fiatalra levetített összeg meglepő sorrendváltozást eredményez, hiszen a nagy forrásokat összegyűjtő megyeszékhelyekhez tartozó kistérségek a középme-

zönybe esnek vissza. A nagy nyertesek ebből a szempontból azok a kistérségek, ahol akár országos szinten is jelentős, komoly ifjúsági munkát folytatnak, mintaprojektet futtatnak. Közöttük LHH-s kistérségek is megtalálhatók, ami az ottani eredményeket még látványosabbá teszi.

Látható, hogy a hazai források stagnáló, vagy lassan csökkenő keretösszegeket mutatnak. Igazán nagy támogatást az uniós forrásokból tudnak az ifjúsági szervezetek begyűjteni. Ennek első – jelenleg legkönnyebben elérhető - lépcsője a Fiatalok Lendületben Program. Viszont e felé a forrás felé kevés közepesen gyakorlott szervezet fordult, jelenleg ez a gyakorlott pályázók – öreg rókák – vadászterülete. Pedig egy ilyen forrás megszerzése tapasztalatot nyújthat egy nehezebb uniós forráshoz való hozzáféréshez. Aki „megcsíp” egy ilyen támogatást, az rövid időszakra biztosabban állhat a civil lét folyóhomokján.

A RIT kategóriái egyszerűen megszerezhető források lehetnek a kezdő pályázóknak. Gyakorló terep lehet egy kezdő szervezetnek, ahol megismerheti az alapszintű pályázati fortélyokat. Viszont itt is számolni kell a jól megírt pályázatokkal, hiszen a nagyobb szervezetek egy-egy kisebb projekt megvalósításához alkalmasabbnak találhatják ezeket a pályázati forrásokat.

A Minisztériumi és a központi GYIA forrásokért az egész országból beérkező pályázatokkal kell versenyre kelni, ami megint csak a gyakorlott pályázók terepe lehet. Ilyen forrásokat a kevésbé tapasztalt pályázók egy-egy innovatív projekttervvel érhetnek el.

**DÉL-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS
IFJÚSÁGI HELYZETELEMZÉS 2009**

Összegzés

A régió egyik legjelentősebb problémaköre a fogyatkozó népesség és az egyre rosszabb gazdasági helyzet. Amellett, hogy Dél-Dunántúl a legritkábban lakott terület Magyarországon, a fiatal korosztály teljes népességhez viszonyított aránya folyamatosan csökkent az elmúlt években – jelen pillanatban a 15%-ot sem éri el.

Biztató, hogy 2000-hez képest nőtt a régió termékenységi arányszáma, a szülő nők átlagéletkora – ami leginkább a 24 és 35 éves kor közé tehető – viszont kitolódott. Ezzel együtt a munkanélküliség is növekszik, és jelentős a munkanélküliként nyilvántartott pályakezdők száma – 2006 óta, 2009 szeptemberében volt a legmagasabb. A kedvezőtlen gazdasági és munkaerőpiaci helyzet a régió lakoságmegtartó erejét csökkenti. A fiatalok jelentős része nem a lakóhelyén, és még csak nem is a régióban képzelel el a jövőjét, munkahelyi elhelyezkedését. A fővárosba, más régióba, vagy inkább külföld felé orientálódnak. A háztartások rendkívül alacsony százalékának van lehetősége rendszeres pénzmegtakarításra. A régió 655 településéből 604 község, és a települések 52,37%-a 500 fő alatti. Ezek a falvak gazdasági-társadalmi szempontból egyre inkább leszakadóak, és az itt élő fiatalok továbbtanulási, elhelyezkedési, érvényesülési esélyei jelentős mértékben korlátozottak – erre már a 2005-ös Ifjúsági Helyzetelemzés is rámutatott. Ezért elengedhetetlen az infrastrukturális fejlesztés mind a közlekedés, az oktatás, a szolgáltatások és a kommunikáció terén. Amíg ez a helyzet fennáll, addig az ifjúsági szolgáltatások is elégtelenül, vagy csak jelentős plusz energia befektetésével érhetik el az ottani fiatalokat. Lényeges eredmény, hogy a régió civil szervezeti adottságaiban fejlődés mutatkozik, hiszen számos plusz értéket, és szolgáltatást hozhat helybe a civil munka. Emellett sajnálatos tény, a civil szervezetek számának növekedése ellenére a ténylegesen ifjúsággal foglalkozó szervezetek csak 2,5%-a a régió összes civil szervezetének. Adataink szerint a települési önkormányzatok nyitottnak látszanak bevonnai a fiatalok érdekképviseleteit a döntéshozatali folyamatokba, mégis kevés ifjúsági párbeszédrendszer működik a településeken, és még kevesebb azoknak a száma ahol valódi együttműködés alakul ki a fiatalok képviselői és a helyi döntéshozók között.

Ha elfogadjuk, hogy a fiatalok jelentős innovatív erővel és kiaknázatlan energiával rendelkeznek, akkor teret kell nekik engednünk. Az ifjúságsegítő képzés biztos helyet harcolt ki magának a felsőfokú szakképezések sorában a térségben három képzési hellyel, továbbá kiépült a megyei Ifjúsági Szakmai-Módszertani Szolgáltató Központok (ISZMK) hálózata, melyekre támaszkodva elérhető a leszakadó területeken élők is, és jelentős támogatást képesek nyújtani a fiataloknak a kibontakozásra, saját ötleteik, elképzeléseik megvalósítására. A helyzetelemzés rámutatott, hogy a fiatalok tenni akarnak, és felelősnek érzik magukat, tehetetlenek a saját életük és környezetük alakításáért, viszont külső segítség nélkül úgy érzik tehetetlenek. Ezek alapján szükség és igény van a Regionális Ifjúsági Szolgáltató Irodákra, az ISZMK-kra és a hatékonyan működő civil szervezetekre. Ezen a téren van még bőven mit tenni, de van is miért. Rendkívüli lehetőséget jelent az integrált közösségi szolgáltató terek megjelenése a kistelepüléseken, különös tekintettel az ifjúsági szolgáltatásokra, hi-

szen ezen intézményekben kötelező közösségi teret, valamint szolgáltatásokat biztosítani a korosztály részére, továbbá rendszeres programokat szervezni számukra, természetesen az ő bevonásukkal és aktív közreműködésükkel. Ugyanakkor az, hogy e szolgáltatók mihamarább valódi, minőségi szolgáltatást nyújtsanak a fiatalok számára, komoly kihívást jelent a szakmai, támogató szereplőknek.

A fent említett szolgáltatások száma, és így a regionális ifjúsági szolgáltatási felület, mellyel a fiatalok érintkezni tudnak, az IKSZT-k megjelenésével és a 2011 év elejei indulásukkal nagyban megnő, még így is elmondható, hogy az ifjúsági területre specializálódott szakemberek elhelyezkedési esélyei alacsonyak a régióban. A három képző intézmény termeli az ifjúságsegítőket, de elhelyezkedési lehetőségük csekély, az állami szektorban a foglalkoztatásukat rendező jogszabály hiányában lehetetlen. Az ifjúsági szakma egyébként is gyerekcipőben jár. Nagyon sok – a területen dolgozó – szakember jellemzően egyéb humán felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

A régió térségei ifjúsági szolgáltatás és közösségek tekintetében eléggé ki egyenlítettlen képet mutatnak. Vannak kiugróan magas színvonalon működő térségek, melyek közül több országos összehasonlításban is előkelő helyen áll, és vannak szinte fehér foltok. A különbségek nem a kézenfekvő gazdasági mutatók mentén értelmezhetők, vagyis nem a jobban prosperáló térségekben van feltétlenül kiemelkedő ifjúsági munka, hanem inkább az ifjúság ügyekben elkötelezett humán erőforrás jelenléte, vagy hiánya okozza a különbséget.

Erősségként emelhetjük ki a régió azon tulajdonságát, hogy a települések nagy részén találhatóik közművelődési intézmények. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy a fiatalok nagy része ezen intézményeket közösségi térnek nem használja, valamint a programjaik is kevésbé vonzóak számukra. Fontos azt is megállapítani, hogy nagyban eltér a generációk véleménye abban a tekintetben, hogy milyen jellegű programok érdekelhetik a fiatalokat. Így történhet meg, hogy a mégoly gazdag programkínálat mellett is csak csekély mértékben érik el a programgazdák az ifjúsági célcsoportot. Elengedhetetlen tehát a diskurzus elindítása a különböző korosztályok között e témát illetően is.

A fiatalok közösségi aktivitásának jellemzően új területe jelent meg az internetes közösségi oldalak elterjedésével, és népszerűvé válásával. Ez egyszerre veszély, lehetőség és kihívás. Veszély abban a tekintetben, hogy a virtuális közösségekben való lét időt vesz el a valódi, reális kapcsolatoktól és történésektől. Másodlagos hatása a mozgásszegény életmód, és ennek egészségromboló hatásai. Lehetőség, hiszen ezen eszközökön keresztül rendkívül gyorsan, olcsón, el lehet érni a fiatalokat egyébként és csoportosan is. A kihívás abban rejlik, hogy milyen üzenetet, hogyan, milyen hatékonysággal tudunk eljuttatni a fiatalok részére. Ez az ifjúsági szakma előtt álló következő nagy feladat.

Ugyancsak jellemző, hogy a fiatalok elsősorban a nyári időszakban fesztivállátogatók. Ez további lehetőséget teremt arra, hogy a szolgáltatók egy helyen, koncentráltan ériék el őket üzeneteikkel.

Fiatalok aktivizálásában kitörési pont lehet a sport. A rendelkezésünkre álló adatok szerint ez az a terület, ahol a jellemzően passzív ifjúság valamivel na-

gyobb arányú aktivitást mutat. Ehhez hozzájárul az is, hogy - legalábbis minimális szinten - minden településen elérhető valamilyen sport célú objektum. De ahhoz, hogy széles rétegek involválódjanak valamilyen sport tevékenységbe, a sport nevelés területén paradigmaváltás szükséges. A sokakat elkedvetlenítő, kudarcos, teljesítményközpontú testnevelés órák helyett olyan foglalkozásokat kellene kialakítani, amelyek pozitív élményt nyújtnak a fiataloknak. Támogatásra szorulnak a nagyobb tömegeket mozgósító – nem versenysport célú – tevékenységek. Nem szabad amellet sem elmenni, hogy manapság számos új sportág jelenik meg a palettán, amelyeket a fiatalok szervezett kereteken kívül, kvázi illegalitásban végeznek, gyakran destruktív hatást gyakorolva környezetükre. Látunk arra példát, ahol érzékeny, a fiatalokra nyitott személy felkarolja ezeket a csoportokat, és mintegy integrálja a tevékenységüket a legális sportok területére.

Vannak olyan területek is, amikről a statisztikák és az elemzések ritkán szólnak, viszont nem mehetünk el mellette szó nélkül, mert a fiatalokat is egyre hangsúlyosabban érinti. A politikai kiábrándultság és bizalmatlanság az egész országra jellemző már évek óta. Az Ifjúság 2008 kutatás a korosztály érdektelenségéről és bizalmatlanságáról számol be. Emellett az ország egyre növekvő szélmalomharcot folytat az egyre másra megjelenő szélsőséges csoportokkal, melyekben a fiatalok aránya jelentős. Erre nincsenek statisztikai adatsorok és elérhető kimutatások, de elég a híradásokat végiggondolnunk, és a TV bejátszásokat felidézni. Nem a nemzeti öntudattal, vagy más meggyőződésekkel van a probléma. A hazafiasságot például más európai országok polgáraiba már általános iskolás koruktól csepegtetik, és ez nem válik problémává. Óriási különbség van progresszív és regresszív nacionalizmus között. Sajnos nálunk, Magyarországon az utóbbi a jellemző. Agresszív, kirekesztő és rasszista. Európa közepén, és az Európai Unióban ez nem vezet sehova. A fiatalok viszont korosztályi jellegzetességükből adódóan kötődnek az olyan közösségekhez, ahol úgy érzik, hogy egyenrangúak, figyelnek rájuk és az csak sokadrangú kérdés, hogy mire is szerveződött a csoport. Arról nem is beszélve, hogy könnyű fanatizálni őket. A közösségi igényeik kielégítetlenségét pedig több helyen jelzi a helyzetelemzés. Ha nem tud a társadalom és az ifjúsági szakma értékes alternatívát felmutatni a mai fiataloknak, akkor a szélsőséges és kirekesztő csoportok támogatottsága nőni fog, egyre több fiatalat vonzanak.

Ezek a következtetések mind az ifjúsági szakma hatékony és probléma-specifikus működése és fejlesztése mellett indokolják a korosztállyal kapcsolatos beavatkozási programok horizontális, szakmaközi jellegét. Minthogy a fiatal nem egy egydimenziós lény, ezért komplex megközelítések szükségesek a korosztály mind nagyobb társadalmi integrációja érdekében. A 2009 év végén elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégia ilyen komplex megközelítést képvisel. A beavatkozásoknak a stratégia két évente újragondolt kormányzati cselekvési tervének mentén kell haladni.

**DÉL-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS
IFJÚSÁGI HELYZETELEMZÉS 2009**

Felhasznált irodalom

- A régió lakosságmegetartó ereje a helyi életminőség értelmezése az ifjúság körében – fókuszcsoportos vizsgálat, Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda, Pécs 2009
- Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés 2005, Szerk.: Makkos Viktória, Patai Péter, Kátai Gábor, Horváth László, Belvedere Meridionale, 2005
- Dél-dunántúli önkormányzatok települési ifjúsági munkája 2009, szerk.: Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda
- Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Tanács nyertes listái – 2007-2009
- Dél-dunántúli Regionális Közigazgatási Hivatal, 2008 decemberi adatok
- Fiatalok Lendületben Program nyertes listák – 2007-2009
- Gyermek és Ifjúsági Alapprogram nyertes listák – 2007-2009
- Ifjúság 2008 Kutatás, Szerk: Szabó Andrea és Bauer Béla; Szociálpolitikai és Munkügyi Intézet, Budapest 2009
- Központi Statisztikai Hivatal adatai, 2008
- Központi Statisztikai Hivatal adatai, 2009
- Magyarország 2008, Központi Statisztikai Hivatal, Budapest 2009
- Szabó Andrea, Bauer Béla (szerk.) Ifjúság 2008 - Gyorsjelentés, Szociálpolitikai és Munkügyi Intézet, Budapest, 2008
- http://db.okm.gov.hu/statisztika/fs08_fm/Default.aspx - 3.1.2. A hallgatók kor szerinti megoszlása képzési szintenként
- 2009-es ÉVES JELENTÉS az EMCDDA számára, Nemzeti Drog Fókuszpont, Reitox, Budapest, 2009
- Szociális és Munkügyi Minisztérium nyertes listák – 2007-2009
- TÁMOP 5.2.5 nyertes lista – 2010

Köszönet a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Szociológia Tanszék
oktatóinak és hallgatóinak az értékes közreműködésért.

*Csákyás Alíz Erzsébet, Csimma Boglárka, Deák Bernadett, Falvai Gergely, Forczek Ádám,
Hederics Nikoletta, Jandó Nikolett, Kramarics Zoltán, Németh Andrea Violetta, Pálfi Dániel, Sári
Dorottya, Szeszán Boglárka, Szily Boglárka, Tóth Dániel, Végh Anikó, Végh Melinda*
Oktatók: *Bognár Adrienn, Péntek Eszter*

Kiadó: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal – Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat

Felelős kiadó: Dr. Soós Adrianna

Felelős főszerkesztő: Márton-Veres Judit Inez

A szerkesztésben közreműködött:

Magdali Csaba, Pórszász Balázs, Rafa-Gyovai Tibor, Rappai Erika

Nyelvi lektor: Márton-Veres Judit Inez

Design & Layout: Márok Attila, Szakács László [www.ezdesign.hu]

Nyomda: EzDesign. Grafikai Kft. (6725 Szeged, Petőfi S. sgt. 52.)

ISSN 2062-2600 (Dél-dunántúli Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés)

ISSN 2060-8136 (Mobilitás könyvek)

A Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés elkészítésében szakmai lektorként közreműködött
a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet Gyermek- és Ifjúságkutató Főosztálya.

Dél-dunántúli

Regionális Ifjúsági Helyzetelemzés

2009

2009-ben a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal Mobilitás Országos Ifjúsági Szolgálat Dél-Dunántúli Regionális Ifjúsági Szolgáltató Irodája elkészítette a második Regionális Ifjúsági Helyzetelemzést abból a célból, hogy átfogó képet adjon a dél-dunántúli fiatalok helyzetéről. Az elemzésben kitérünk demográfiai, oktatási, foglalkoztatási, gazdasági-szociális, egészségügyi, közösségi illetve a szabadidőt illető adatok elemzésére, valamint bemutatjuk a régió ifjúság szakmai szolgáltató rendszerét, és a régió ifjúsági szereplőinek forrásfelvevő képességét.

Aggasztó az ifjúsági generációk látványos csökkenése a teljes lakossághoz képest. A fiatalok társadalmi / politikai / civil aktivitása rendkívül alacsony. Jellemző a fiatalok szabadidő eltöltésének passzív, a rendelkezésre álló lehetőségeket kevésbé igénybevevő módja. A régió nagyszámú civil szervezetei mellett határozottan kicsi a száma azon szervezeteknek, akik aktívan foglalkoznak a fiatalokkal...

A kiadványban jelzett problémafelvetések aktualitását adja az Európai Unió ifjúsági stratégiája, a Youth On The Move stratégia, a trió elnökség prioritásai, úgy, mint a fiatalok foglalkoztatása, az ifjúsági munka fejlesztése, az önkéntesség és a strukturált párbeszéd.

A közelmúltban széles parlamenti konszenzussal elfogadott Nemzeti Ifjúsági Stratégia jelöli ki az ifjúsággal foglalkozás hosszú távú irányát, melyet a mindenkori kormány két éves cselekvési terve konkretizál. Helyzetelemzésünk ezen dokumentumok szerinti akciók jó alapját adja, amely szerint a feladatokat a régió sajátossága-hoz és igényeihez igazodva láthatják el a szereplők.

A kiadványt egyaránt szánjuk a régió döntéshozóinak, a területen dolgozó szakembereknek, hallgatónak. Bízunk abban, hogy jó támpontokat tudunk adni a releváns szakpolitikák, szakmai programok kialakításában.

eurodesk

